

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 2 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 46.

V Ljubljani, dne 16. novembra 1911.

Leto XXIV.

Govor poslanca dr. Šusteršiča

v državnem zboru dne 10. novembra t. l.
(Po stenografskem zapisniku.)

Načelnik Slovenske Ljudske Stranke, dr. Šusteršič, za pravice slovenskih in hrvaških dežel.

Zadnji petek je govoril v državnem zboru načelnik slovenskih in hrvaških državnozbornskih poslancev, dr. Šusteršič, jako pomenljiv govor o velikem pomenu našega in hrvaškega naroda za avstrijsko državo. Dr. Šusteršič je v našem parlamentu eden izmed najbolj nadarjenih in zmožnih politikov, katerega govori vzbujajo zanimanje vseh poslancev.

Zadnji govor, o katerem poročajo obširno vsi avstrijski listi, velja v prvi vrsti avstrijski vladi, ki se vse premalo zavzema za naše dežele, medtem ko izmeče milijone in milijone deželam na severu, ki pa oddaleč niso take važnosti za Avstrijo, kakor mi, ki živimo ob morju na laški meji. Vsa javnost pa pravi enoglasno, da ni še nihče pred njim tako prepričevalno govoril o Jugoslovanih in njih važnosti kakor dr. Šusteršič. Načelnik Slovenske Ljudske Stranke je govoril sledeče:

Visoka zbornica! Tekoča debata je prava specialiteta. Vodimo jo tako rekoč v dveh obrokih in vsak obrok z drugo vlado. (Veselost.) Prvi obrok nam je prinesel jako lep govor bivšega gospoda ministrskega predsednika, drugi se je pa začel z lepim predavanjem sedanjega ministrskega predsednika o dolžnostih parlamenta splošno in v podrobnem. (Veselost.) Sicer pa je sploh nekaj posebnega, da je taka nedolžna reč, kakor je prvo branje, požrla eno ministrstvo. (Veselost.) Že te zunanje okolnosti kažejo, da imamo

opraviti z debato, ki je posebne važnosti. Za to pa govori še nekaj drugega, kar je bolj važno, namreč vsebina te debate sama.

Zbornica bi rada delala, pa nima voditeljev.

Ne da se tajiti, da smo tekom te debate slišali zelo pomembne govore; čuli smo od strani zbornice govore, ki so vredni, da se zapomnijo in jaz sam si dovoljujem v imenu svojega kluba nekaj iz teh govorov podčrtati.

Bili so jako lepi govori in posebno govor visokospoštovanega načelnika Poljskega kluba je bil naravnost mojstrstvo v parlamentarni zgovornosti. Nobeden ne more tajiti, da se ta debata vodi stvarno in v finem tonu. In ta okolnost je dokaz, da tisti, ki zoper to zbornico zabavljajo, ki pravijo, da ta zbornica ni delozmožna in nima volje za delo, nimajo prav. (Živahno odobravanje in ploskanje.) Nasprotno je resnica, da je novoizvoljena zbornica prvo primerno priložnost, ki se je za resno debato o političnih problemih ponudila, zgrabila in izvršila veliko politično debato z resnobo, dostojno in stvarno. (Živahno pritrdjevanje.) To je dokaz, da je ta zbornica dela sposobna in da ima tudi voljo za delo. (Tako je!) Seveda se ta volja in ta moč nahaja takorekoč v sirovem stanju. Dá se primerjati z vodno močjo, ki jo treba šele storiti porabno (Pritrdjevanje); seveda so za to potrebni tehniki, časih ženialni tehniki, da tako sirovo vodno moč za interese človeštva store porabno. (Živahno odobravanje. — Klic: Ne pa diletanti!) Diletant tega seveda ni vstanu. Treba je zgraditi zatvornice, napeljati dotočne in odtočne kanale, montirati turbine. Na ta način se ustvari vodnomočna naprava, in sirova vodna sila, ki je preje morebiti šestokrat kvarno in po-

gubno vplivala, je na ta način postala koristna ter deluje v blagor človeštvu. (Živahno odobravanje in ploskanje.) S to sirovo silo razpolaga zbornica, česar nam pa manjka, to je političski tehnik. (Živahno pritrdjevanje.) Tega manjka! Hinavščina je, če se, kadar ne gre, izgovarjajo na parlament (Pritrdjevanje) in predrzno je, ako vlada parlamentu predava o njegovih dolžnostih. (Odobravanje.) Namesto da bi vlada parlamentu o dolžnostih parlamenta predavala, naj državniki rajši same sebe pogledajo (Zelo res!) in naslove nase usodno vprašanje: Čemu smo pravzaprav tukaj? (Živahno pritrdjevanje.) Gotovo, gospod ministrski predsednik ima tisočkrat prav, če pravi: Parlament ni sam sebi namen. Res! Toda tudi vlada ni sama sebi namen (Zelo res!) in najmenj je vlada A, B ali C namen sebi. (Pritrdjevanje.)

Jaz pravim in sem to poudaril, da se delovna moč in volja v zbornici v sirovem stanju nahaja in da je treba storiti jo uporabljivo. Zato pa je treba zbornici političnega vodstva (Pritrdjevanje), tega rabimo, tega pa nimamo in zato ne morejo sile, ki v tej zbornici počivajo, katera — naj kdo reče, kar hoče — uživa zaupanje milijonov in milijonov (Živahno pritrdjevanje) priti do prave veljave, se ne morejo prav udeležiti, v škodo narodov te države in v škodo države same. (Pritrdjevanje.)

Zbornico mora voditi vlada.

Pa kdo naj vodi? Tu moram pač odkrito reči, v tem oziru ima spoštovani gospod načelnik Poljskega kluba tisočkrat prav, če pravi, vlada mora voditi. (Pritrdjevanje.) Resnično ustavno življenje ni mogoče, ne da bi zbornice vodila vlada, ki ima v rokah moč in upravo, ki razpolaga z vsemi sredstvi države. (Pritrdjevanje.) Toda nad

vse je značilno, da v istem momentu, ko je načelnik Poljskega kluba ministrskega predsednika pozval: Vodi te nas, ekscelencja! (Dr. Korošec: Takrat je pa zbežal! — Veselost), ministrski predsednik ni vedel nič drugega storiti, kakor da je z vso naglostjo zbežal z zasebno življenje. Le ne voditi! Tako mislijo naši ministrski predsedniki. Vodstvo zahteva tudi odgovornost — tu mora človek res sam nekaj znati, nekaj narediti, dokazati, da res kaj razume, pokazati, da je politični tehnik, o katerem sem prej govoril, prevzeti vso odgovornost, za vse, kar stori in česar ne stori. Toda odgovornosti — te, gospoda moja, noče nobena avstrijska vlada prevzeti, ampak mi dosledno vedno in vedno čujemo od vladnih klopi le: Odgovornost za vse imate Vi, zbornica, Vi morate za vse odgovarjati! (Pritrjevanje.)

Večino mora ustvariti vlada.

Seveda je lahko reči: Vlada prevzemi vodstvo! Vlada mora, če hoče vodstvo prevzeti, seveda po tem biti in ona mora ustvariti primerno organizacijo zbornice. Ta primerna organizacija zbornice — kar se imenuje splošno ustvariti večino — je stvar vlade in jaz na noben način ne morem soglašati z naziranjem poslovnega načelnika nemške nacionalne zveze, ki je menil: Ustvarimo večino za zbornico in ne za vlado! Kaj takega je le kot kratkoročni prehod mogoče, kot most k končni situaciji, eventualno z izrečnim ali pa z neizgovorjenim namenom kakšno vlado vreči in drugo na njeno mesto postaviti. Trajno pa je, kakor rečeno, resnično ustavno življenje mogoče le tedaj, če vodi zbornico vlada efektivno, virtualno.

Zdaj pa, kako ustvariti večino! O ustvarjenju večine se je v tej zbornici zelo veliko govorilo, zlasti od strani govornikov največjih strank te zbornice in to, kar so ti govorniki največjih strank povedali, nas sili, da tudi mi zavzamemo s svoje strani z vso odločnostjo svoje stališče. Vprašanje večine, gospoda moja, ni izključno aritmetično vprašanje, ni samo vprašanje parlamentarne mehanike. Vprašanje večine, gospodje, je vprašanje veliko višje vrste. Politična večina, zares življenja zmožna večina, mora biti od gotovega duha oduševljena (Tako je!), mora jo oživljati enotna duša. Telo, ki se večina imenuje, mora duha imeti, če ne, ni mogoče govoriti o politični življenja zmožni večini. Kako si pa govorniki največjih strank te zbornice večino predstavljajo? Zelo preprosto: Mi, tri največje stranke, se spravimo skupaj in ustvarimo večino! In — kakor je to najrazločnejše izvajal spoštovani gospod načelnik Poljskega kluba — mi sklenemo medseboj pogodbo; v tej pogodbi se natančno določi, kaj dobi država in kaj dobe stranke, seveda stranke, ki to pogodbo podpišejo.

Gospodje, to je zelo trhlja podlaga za vlado kake večine v tej zbornici. Ali mislite, gospodje, da bodo tisti, ki osta-

nejo zunaj, na taki podlagi ustvarjeno večino pripoznali, da se bodo čisto mirno uklonili strankarskemu egoizmu, golemu egoizmu posameznih strank? (Živahno odobravanje in ploskanje.) Če ste tako naivni, da to verjamete, le verujte! Boste zelo kmalu bridko prevrteni! (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Poslanci večine morajo biti avstrijskega duha, biti morajo vsem pravični.

Enoten duh, pravim, mora vladati v večini. Ta enotni duh — mogoče se to zastarelo sliši, toda jaz moram to čisto odkrito reči — ta duh more biti le resnični avstrijski duh. (Pritrjevanje.) Profesor Masařyk sicer meni, da avstrijskega duha sploh ni. (Dr. Masařyk: Centralističnega, sem jaz rekel!) Hvala! To je moje mnenje in ne samo moje, zakaj jaz vem, da resnično avstrijsko čustvovanje zelo močno živi v narodih te države (Pritrjevanje) in to čustvovanje se je silno močno okrepilo in poživilo, ko so narodi Avstrije sprejeli kot darilo cesarja splošno enako volivno pravico. (Pritrjevanje. — Medklici.) Da, gospodje, čisto gotovo, zakaj narodi so vedeli: ta stvar se ne bi bila nikoli napravila, ako bi se ne bil postavil zanj z vso odločnostjo cesar. (Pritrjevanje.) Torej avstrijski duh, le ta more držati resnično življenja zmožno večino skupaj, ki bi jo tudi tisti, ki bi bili iz večine izključeni, mogli in morali priznati in spoštovati. Ta avstrijski duh, to je zmisel za velikost in moč te države, to je zmisel za enakopravnost vseh narodov te države, to je prepričanje, da more ta država obstojati le, ako se v njenih mejah vsak njen narod dobro počuti in more svobodno razvijati (Živahno odobravanje. — Poslanec dr. Korošec: Tudi če je majhen!), ne samo takozvani veliki in bogati narodi, ampak tudi majhni narodi, vsi narodi brez izjeme! (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Vodilna misel govornikov največjih strank pa je bila: mi si to državo medseboj razdelimo. (Poslanec dr. Rybař: Kakor leta 1867!) Da, tako. Ideja nesrečne nagodbe leta 1867. je bila ja tudi le razdelitev države: tostran bodo vladali Nemci in sicer svobodnomiselni Nemci, onstran pa Mažari. (Pritrjevanje.) To je bila vodivna ideja nagodbe leta 1867. Mi smo se pa medtem še delj razvili. Danes smo že tako daleč, da se navdušujemo za trodelitev v Cislitaniji. O tem-so govorniki največjih strank popolnoma edini, da se vlada v tej državi razdeli na tri dele, le glede kvotnega ključa se ne morejo sporazumeti. (Veselost.) Pogajanja o tem bodo najbrž še nekaj časa trajala.

Slovenci in Hrvati so najbolj važen narod v Avstriji.

Toda še nekaj bi rad prav posebno poudaril, ker je silno značilno za to, kako govorniki največjih strank našo državno idejo nezadostno razumevajo. Ti govorniki so veliko govorili o avstrijskem problemu. Toda za vse te vo-

ditelje strank — to je vodivna ideja, ki se je iz njihovih govorov čula — neha avstrijski problem tako približno pri Spielfeldu! (Pritrjevanje.) Toda o tem vprašanju se moramo pač nekoliko bolj porazgovoriti. Južno od Spielfelda bivajo, kakor znano, Slovenci in Hrvati, lahko tudi rečemo Hrvati, kajti Slovenci in Hrvati so en narod (Pritrjevanje), ali recimo Jugoslovani. Doli torej prebivamo mi Jugoslovani. Te jugoslovanske dežele mejijo slučajno na Adrijsko morje, dejstvo, ki je seveda govornikom velikih strank očitno precej neznano. (Živahna veselost in odobravanje — Medklici.) Lahko nam to ali ono razsežno severno provinco vzamejo in Avstrija ostane še vedno lahko velesila. (Živahno odobravanje in ploskanje.) Vzemite pa monarhiji dežele, koder mi Jugoslovani od davnine prebivamo (Odobravanje.) vzemite ji stran te dežele, potem neha Avstrija biti velesila! (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Če izgubi Avstrija naše dežele, ni več velesila.

Enkrat je imela monarhija tri pozicije: nemško; ta je izgubljena, italijansko; je izgubljena, le jugoslovanska je še ostala. In zdaj so vsi naši državniki drug za drugim sistematično na delu, da še to zadnjo pozicijo izgubijo. (Živahno odobravanje in ploskanje.) Nikar si, gospoda, ne domišljajte, da mi tega ne vemo. Mi to zelo dobro vemo in vemo tudi, da je državi zvesto mišljenje, dinastično čustvovanje avstrijskih Jugoslovancev temeljna moč monarhije za njeno pozicijo ob Adriji (Živahno pritrdjevanje.) in vsled tega tudi predpogoj za to, da ta država ostane velesila. (Živahno odobravanje.) Nikar se pa s tem ne igrajte! S čustvi narodov se ne gre igrati! (Živahno pritrdjevanje.) Ali mar mislite, da delate v interesu cesarja, v interesu dinastije, v interesu monarhije, v interesu države, ako nam hočete vedno in vedno dokazovati, da je Dunaj, središče države, za nas nekaj tujega. (Živahno odobravanje.) Tam doli na jugu države leži edina možnost za monarhijo, da se razvije, tam doli se bo usoda monarhije kot velesila odločila! (Živahno pritrdjevanje.)

Kako so Lahi vojsko začeli.

Odprite vendar oči, gospoda, pogledajte vojsko, ki se vrši v Tripolisu! Jaz takoj izjavljam, da Italijanom Tripolis privoščim. (Veselost.) Prosim da se me napačno ne razume. Interesantna je metoda, s katero je Italija to vojsko uprizorila. Interesantna zato, ker bi morala ta metoda naše državnike zelo nagibati k premišljevanju. (Pritrdjevanje.) 14 dni pred napovedjo vojne je živela Italija s Turčijo v najgloblji miru in v prijateljstvu (Pritrdjevanje), vedelo se ni ničesar o kakšni napetosti. Kar naenkrat si Italijani izmislijo, da je trenotek ugoden, da si osvoje Tripolis. In z obćudovanjem vrednim mirom in nonšalanco so se postavili nad vsa

načela narodnega prava, nad vse postavimo, recimo (Poslanec dr. Jarc: Civilizacije!), civilizacije narodov in so čisto mirno proglasili: tekem 24 ur je med nami in Turčijo vojno stanje. Pa so se čisto mirno vrgli na Tripolis, da si ga osvoji. Zdaj so nekoliko nervozni, ker stvar ne gre tako enostavno, kakor so si mislili. Toda oni se lahko tolažijo z mislijo, da se navadno zgodi, da se tisti, ki se mu hoče s silo nekaj vzeti, brani. (Veselost.) Končno smo tudi mi svoj čas v Bosni doživeli podobne izkušnje, ko smo za časa okupacije na čisto nepričakovan odpor zadeli. (Pritrjevanje.)

Grozovitosti laških vojakov so obsodbe vredne.

Naj omenim pri tej priliki mimogrede tudi dogodek, ki se je izvršil med tovarišem dr. Rybašem in baronom Malfattijem. Odkri to rečeno, jaz absolutno ne razumem, čemu se je baron Malfattij zaradi vprašanja, katerega je stavil tovariš Rybaš, razburil. Jaz mislim, da smo vendar vsi ene misli glede tega, da se morajo vse grozovitosti v vojski, in če bi jih tudi naše čete uprizarjale, najodločnejše obsoditi. (Živahno odobravanje.) Kakor rečeno, tega ne razumem, kako se more kdo zaradi tega vznemirjati. Baron Malfatti je sicer rekel, da so grozovitosti laških vojakov v Tripolisu, o katerih je dr. Rybaš govoril, izmišljene in lažnjive. Dovolite, gospodje, o teh grozovitostih ne pričajo samo angleški in nemški poročevalci, o teh stvareh beremo tudi v laških listih. (Poslanec dr. Gregorin: »Stampa«, »Avanti«.) V časopisih »Stampa«, »Avanti«, da celo v milan. »Secolo« so bile natančne informacije o teh grozovitostih in danes beremo v listih, da je smatrala pl. laška dama, kneginja Colonna, za umestno, da da duška svojemu gnjusu nad tem krutim postopanjem. (Odobravanje in medkljci.) Pri tem bi še nekaj opomnil. Pri celi stvari moramo upoštevati vprašanje ali je Arabce domačine smatrati za upornike ali za vojnega sovražnika. (Pritrjevanje.) Obča navada je, da se smatrajo samo čete za vojskujočega se basprotnika, medtem ko se s civilnim prebivalstvom, če se vojske udeležuje, brez pardona postopa. Toda pri tem moram pribiti, da se je napad na Tripolis izvršil brez kake pravne podlage, izvršil se je samo zato, ker je Italija hotela imeti Tripolis. In dalje ne smemo pozabiti, da Arabci ne poznajo mednarodnopravnih naziranj in da so popolnoma prepričani, da morajo braniti domovino proti tujemu usiljencu. (Pritrjevanje.) Na taka plemenita čustva, gospodje moji, se mora ozir jemati! Toda, kakor rečeno, to omenjam tako mimogrede, ne da bi se spuščal v nadaljnja vprašanja in konstatiram še enkrat, da Italije zaradi Tripolisa prav nič ne zavidam.

Lahi so Avstriji nevarni.

Tripolitanske vojske sem se zato dotaknil, da opozorim na metodo, po

kateri Italija postopa. (Prav dobro!) Napad, ki je danes namenjen proti Tripolisu, se lahko jutri obrne — to je samo od mednarodne konstelacije odvisno — proti Albaniji. (Pritrjevanje.) Ta stvar se pa že bolj nas tika. Da, tak napad se obrne jutri ali pojutrišnjem celo lahko proti kaki deželi, ki nam veliko bližje leži kakor Albanija. (Prav dobro!) Nikar se vendar ne varajmo! Ni izključeno, da bodo v doglednem času južne dežele tak napad doživele in takrat bo vprašanje, v koliki meri dinastično zvesto čustvovanje Jugoslovanov še živi, oni činitelj, ki bo morda odločilen za usodo naše monarhije kot vlesile! (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Evropa rožlja z mečem.

Gospodje moji! Da živimo v tem pogledu v zelo resnih časih, nam ne dokazuje samo tripolitanska vojska. Sliši se tudi, da se misli na balkansko zvezo, oziroma da se že ustanavlja, najbrže ne v ta namen, da bi naše koristi in naš vpliv na Balkanu pospeševala (Odobravanje.) Tudi večerajšnja razprava v nemškem državnem zboru je vsemu svetu pokazala, v kako resnih časih živimo, in dovolite mi v tem oziru še eno opazko: Nezaslišano in značilno je, da so nemškemu državnemu kanclerju očitali, zakaj da je s svojo previdnostjo in zmernostjo mir ohranil. (Prav dobro!)

V nemirnih časih torej živimo in mi vsi vemo, in tudi naši državniki bi morali to vedeti, kaj pomenijo južne dežele v takem trenutku. Vzemimo, da doživimo jutri ali pojutrišnjem sovražen napad na dežele ob naši Adriji, in mi nimamo niti zveze z Dalmacijo! (Pritrjevanje.) Nad vse značilno je, da se ni ministrski predsednik v svoji izjavi niti dotaknil tega življenjskega vprašanja naše monarhije. (Živahno odobravanje.)

Novo ministrstvo nima smisla za Slovence in Hrvate.

Sedaj prihajam k novemu ministstvu in k novi vladi. V imenu Hrvaško-slovenskega kluba izjavljam, da je za nas sprememba oseb, ki na ministrskih sedežih sedijo, popolnoma brez pomena. (Pritrjevanje.) Na ministrskih sedežih sedijo sicer časti vredni možje, ali niti eden izmed njih, to povdarjam, ne uživa najmanjše trohe našega zaupanja. (Živahno odobravanje.)

In vladna izjava, gospodje moji! No, nekoliko sem o tem že govoril. Dostavljam še, da mi na besede nič ne damo! (Pritrjevanje.) Jaz nočem eksceleence, novega ministrskega predsednika, katerega osebno spoštujem, žaliti, tudi rad pripoznam, da ima dobro voljo in da res vse tako misli, kakor nam je tukaj prebral. Toda on sam tako dobro kakor jaz ve, da bo pri teh razmerah o tem, kar se bo njegovih obljub izvršilo, odločeval ne on, ampak drugi. In kar sem rekel o voditeljih velikih strank, to velja jasno tudi o ekscelenci gospodu ministrskem predsedniku, da se namreč tudi zani avstrijsko vpra-

šanje neha pri Spielfeldu. (Prav dobro!) Pardon, gospodje moji, oprostite, spominjam se, da je obrnil svoje oči vendar tudi naprej od Spielfelda, govoril je namreč tudi o laškem vseučilišču. (Veselost. — Prav dobro!) Ampak zelo značilno je; ni si upal pa govoriti o popolnoma sličnih in veliko bolj utemeljenih potrebah Jugoslovanov. (Živahno odobravanje.) Da, gospodje moji, ni si upal govoriti niti o vprašanju takozvane zagrebške recipročtete, čeravno ne zadeva to vprašanje nikogar drugega kakor samo nas. (Klic: In tudi nič ne stane!) To ne stane popolnoma ničesar, odgovarja pa resnični potrebi avstrijskih Jugoslovanov in ravno zato misli naša vlada, da ima dovolj vzroka, da ga ne reši. (Pritrjevanje.) Vendar je to zahteva, katere uresničenje moramo kategorično zahtevati in jo tudi zahtevamo (Živahno odobravanje) in vsaka vlada, ki misli, da to zahtevo lahko pod klop vrže, naj ve, da bo imela opraviti z nami. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Vlada z bergljami.

Vsak avstrijski ministrski predsednik nam razlaga, da je avstrijski ministrski predsednik in govori nekaj o »avstrijskem sistemu«. Dovolite mi, da pojasnim v dveh besedah ta avstrijski sistem, katerega zastopniki leto za letom na ministrskih sedežih sedijo. Ali veste, v čem ta »avstrijski sistem« obstoji? Ta obstoji v tem, da se iščejo berglje, s pomočjo katerih bi se prišlo od četrta do petka, od petka do sobote. (Veselost. — Klic: »Fortwursteln«.) Da, to je tista slavna »fortwurstlarija«. To je avstrijski sistem, ki ga naši ministri tako skrbno goje. Časi so pa preveč resni, in ne preneso, da bi se ta avstrijski sistem nadaljeval! In ravno mi, ki živimo na najnevarnejši točki v monarhiji, ravno mi, ki živimo tam, kjer je danes — ne pomaga nič, je že treba priznati — težišče monarhije (Živahno prittrjevanje), ravno mi ne moremo te krparije in šušmarstva več prenašati. (Živahno prittrjevanje.)

Zatirani Slovenci in Hrvati.

Gospod ministrski predsednik je govoril tudi o objektivni upravi. Gospoda! Čudno je, zakaj se od ministrske klopi ta samoposebni umevna stvar vedno ponavlja. To je vendar samoposebni umevno, da mora uprava biti objektivna. Toda, gospoda, če vlada to objektivnost venomer povdarja, se zbudi sum, da na ministrski klopi sami čutijo, da ta objektiviteta v resnici ne obstoja (Živahno prittrjevanje) in da ta marka krije tihotapsko blago! (Odobravanje in ploskanje.) Objektivna uprava! Gospod ministrski predsednik pravi, da država ne sme nasproti svojim državljanom nastopati kakor tujka. Jaz, gospodje, pa poznam pokrajine, kjer država nasproti svojim državljanom ne postopa samo kakor tujka, ampak jim stoji kot smrten sovražnik nasproti (Odobravanje in ploskanje) in v teh pokrajinah stanujejo Slovenci

(Poslanec dr. Okunewsky: In Rusini! — Klici: Koroška!)

Kako nastopajo Nemci tam, kjer so v večini in kako tam, kjer so v manjšini.

Pri tej priliki bi rad nekaj pripomnil tudi k izvajanjem spoštovanega načelnika nacionalne zveze, ki je pred nami razvil nek narodni program kot program nemške nacionalne zveze. On je, kar se načina reševanja nacionalnih vpisanih tiče, postavil pozitivno in negativno načelo. Negativno s tem, da je dejal, da ne sme v nobeni mešanoezični deželi večina manjšini vsiliti svojo voljo. (Pritrjevanje.) Izborni, gospodje! In potem pozitivno: Na vseh poljih avtonomne in državne uprave se mora izvesti narodna ločitev in obmejitev. To se iz ust načelnika nemške nacionalne zveze zelo lepo sliši. Jaz bi ga le vprašal: Ali to velja povsodi? (Pritrjevanje.) Glejte, gospodje, to je tista velika neresničnost v politiki (Živahno pritrdjevanje), da ti gospodje tega, kar hočejo tam, kjer so v manjšini, za nobeno ceno nočejo tam, kjer tvorijo večino, in da to, kar tam zavračajo kot nemoralno in neznosno, kjer so manjšina, z veliko slastjo prakticirajo tam, kjer se nahajajo v večini! Tu usiljujejo svojo voljo narodni manjšini. (Živahno pritrdjevanje.) Jaz bi vprašal gospoda načelnika nemške narodne zveze: Ali to, kar ste rekli, velja samo za Češko in Moravsko, ali velja tudi za Šlezijo, Štajersko in Koroško? (Medklici.) Pa jaz od njega ne zahtevam nobenega odgovora, jaz namreč dobro vem, kako se ta odgovor glasi, in mi vsi to dobro vemo! Da, gospodje moji, narodni program se ne da na ta način obdelovati, kakor to delajo gospodje od nemške nacionalne zveze, namreč pravo manjšine in narodna avtonomija tam, kjer so manjšina, toda brezobzirno narodno zatiranje tam, kjer tvorijo večino! (Živahno pritrdjevanje.) Gospoda! To ni noben avstrijski program, in če hočete tak program izvesti, potem lahko od naše strani računate z najostrejšim odporom! (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Naša uprava je slaba in draga.

In ker smo ravno o upravi govorili, kočem o tem še nekaj reči: Jaz se splošno strinjam s tem, kar je o tem govoril moj neposredni gospod predgovornik dr. Bugatto. Z objektiviteto samo, katere vrh tega, kakor rečeno, sploh ni (Veselost.), ni še vse opravljeno. Objektiviteta igra vlogo tam, kjer upravna oblast sodi, kjer je upravni uradnik sodnik. Jaz bi rekel, pustimo vendar to igranje z besedama »objektivna uprava« in »neodvisna uprava«; mi hočemo dobro upravo (Živahno pritrdjevanje.); te potrebujemo. Toda dobre uprave si gospod ministrski predsednik niti ne upa obljubiti. (Zelo dobro!) On govori samo o objektivnosti, a ne o dobroti uprave, zakaj on ve — saj je on upravni uradnik — tako dobro kakor mi vsi, da imamo žalibog zelo slabo upravo. Uprava pa je po ve-

čini zato slaba, ker trpimo na preobilici uradništva. (Zelo dobro!), ker imamo preveč uradnikov in se delovna moč uradnikov veliko premalo porablja. (Poslanec dr. Gregorin: Objektivno slaba uprava!) Da, objektivno slaba uprava. (Veselost.)

Horvaškoslovenski klub je nasproti vladi neodvisen.

Sedaj hitim proti koncu in bi rad povedal le nekaj besedi o stališču, ki ga v tej visoki zbornici Horvaškoslovenski klub zavzema. Jaz bom čisto kratak, pa tudi čisto jase. Razvoj parlamentarnih razmer v zadnjem času in izjave, ki se jih govorniki največjih strank v zbornici podali, so nam čisto jasno predočile, kakšno stališče imamo v tej visoki zbornici zavzeti. Mi smo spriči vsega, kar se je zgodilo, v tej zbornici popolnoma neodvisni (Odobranje in ploskanje.) in se bomo te neodvisnosti posluževali, kakor bo nam prav! (Ponovno živahno odobravanje in ploskanje.) To, kar se je zgodilo, gospodje, nas odveže dolžnosti pripoznati komurkoli pravico nam kakšen svet podeliti. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Proti Slovincem in Hrvatom ne boste viadali.

Jaz ne bom, gospoda moja, govoril o prosti roki, ta beseda je v zadnjem času v zelo slab glas prišla. (Veselost.) Proglasi se prosta roka (Poslanec dr. Korošec: In zvezane noge!) — Živahna veselost.) od marsikateriga, ki je čeprav sramežljivo že kakor Marjetica šel pod lopo (Živahna veselost in pritrdjevanje). Ne, gospodje, jaz ne govorim o prosti roki v smislu gotovih strank. Seveda, prosto roko imamo, pa jo tudi res imamo! Prosta roka je lahko mehka tačica, prosta roka pa je lahko tudi jako raskava. (Živahna veselost in odobravanje.) In gospoda bo v tem oziru že nekaj doživela. Toda jaz vam ničesar ne izdam in vam ničesar ne obljubljam. Prihodnost bo pokazala. Nekaj vam pa hočem vendar izdati. Glejte, gospod dr. Kramar, govornik in vodja enotne češke zveze, je rekel: Brez nas ne gre! Dr. Steinwender mu je odgovoril: Brez nas tudi ne gre! (Veselost.) — Poslanec Grafenauer: Z obema pa tudi ne gre! — Živahna veselost.) Zdaj, gospoda moja, vam bom tisto veliko skrivnost razodel: Brez nas tudi ne gre! (Živahno odobravanje in ploskanje.) Brez nas ne gre, če mi nočemo! (Živahno pritrdjevanje.) Mi se prav nič ne vežemo, ne tako in ne drugače, mi nimamo navade iti z zvezanimi rokama v kakšno situacijo, nimamo navade ne udrihati ne gladiti — ne, mi se nič ne vežemo, toda če nočemo, ne gre — to vam povem, gospoda moja! Če hočemo ali če nočemo, to boste gospodje že doživeli — v naše karte si ne pustimo pogledati! (Veselost in pritrdjevanje.)

Mi se ne bojimo nikogar.

Spoštovani gospod načelnik Poljskega kluba je govoril o liberum veto,

ki vlada v naši zbornici. Gospodje, ste lahko mirni, če nam bo prav, se bomo tega liberum veta izdatno posluževali! (Veselost, živahno odobravanje in ploskanje.) Gospodje, vi vidite, da smo zelo dobre volje, morebiti boljše kakor oni gospodje, ki so tisto mehkodlačno prosto roko proglasili. (Veselost.) In zakaj smo tako dobre volje? Tudi to vam bom povedal: Zato ker čisto natanko vemo, da je v tej visoki zbornici močna stranka — ne toliko po številu kakor po duhu, ki v njej vlada — stranka, na katero se brezpogojno v vseh okolištinah in ob vsakem času lahko zanesemo — to je naša stranka, to smo mi sami! (Živahno odobravanje in ploskanje.) Da, gospodje, na nas same se moremo in smemo hvala Bogu zanesti in na nas se zanaša naš ljudstvo (Živahno odobravanje), ki stoji trdno, neomajljivo in boja veselo za nami! (Živahno odobravanje.) In to vam rečem vsem skupaj, velikim in malim v tej zbornici, vsem na različnih klopih, in vam kličem: Mi se ne bojimo!

(Burno dolgotrajno odobravanje. Viharni klici: Živio Šustersič! Govorniku čestitajo.)

Štetje živine.

Živina se šteje pri nas obenem z ljudmi vsakih deset let. Pred kratkim smo zvedeli, da je število goved v Avstriji znašalo leta 1900 — 9.511.000 glav, leta 1910 pa 9.160.000 glav, torej za 351 tisoč glav manj. Zaradi tega vpijejo kmetovi nasprotniki, da naš kmet ni zmožen prerediti dovolj živine in s tem poskrbeti, da bi meli prebivalci mest dovolj mesa in zahtevajo zato uvoz argentinskega mesa in odprije srbsko meje za živo živino.

Seveda molče o tem, da je med tem časom število prašičev poskočilo od 4.682.654 do 6.431.966 glav, torej kar za 1.749.312 glav, kar popolnoma pokrije nazadovanje pri govedih. Sicer pa tudi številke o goveji živini ne povedo nič zanesljivega. Kajti število goveje živine se pri nas menjava jako naglo od leta do leta. Visoke cene živine na trgu so za kmeta dostikrat povod, da prodaja iz hleva več glav, kakor bi jih sicer prodal. Kadar kmet ne pridela dovolj krme, je prisiljen zopet prodati več živine mesarju, kakor je prav za njegovo gospodarstvo. Dobra letina sena in druge krme pa nasprotno zopet dvigne prav hitro število goved v kmetovem hlevu. Še hitreje se menjavajo te razmere, kadar zadene kmetov hlev najhujša šiba, kužna bolezen. Marsikateri posestnik odproda takrat kar na hitro svojo živino, da bi se obvaroval škode po kugi. Vse to so razmere, vsled katerih sedanja štetja vsakih 10 let ne podajajo prave podobe, kako je s stanjem živine pri nas. Ali napredujemo ali nazadujemo, bi mogli dognati šele tedaj, ko bi se šela živina večkrat, n. pr. vsako drugo leto ali vsako leto. Potem bi šele spoznali, koliko izda pri nas

ves trud za povzdigo živinoreje. Leta 1917 bo sklepala Avstrija nove trgovinske pogodbe. Ako prej ne pokaže naša živinoreja, da je napredovala, bi utegnili takrat nastati nevarnost, da bi se na škodo našemu kmetu dovolil uvoz mesa in žive živine. Zato pa bi bilo prepozno, — ko bi se prihodnje štetje vršilo šele leta 1920. Štetje bi se dalo vsako leto izvršiti brez truda in stroškov, ako bi ga izpeljal deželni odbor v zvezi s kmetijskimi organizacijami in zadrugami. Zato je prav umesten predlog, ki ga je vložil v tem zmislu poslanec Jarc. Če se to izvrši in če bodo povsod napredovali z živinorejo tako, kakor napredujemo pri nas, bo naš kmet lahko čakal brez strahu novih carinskih pogodb leta 1917. In ravno v tem tiči poglobitveni pomen omenjenega predloga.

Političen pregled

NOVA VLADA.

6. t. m. se je predstavila nova vlada z grofom Stürgkhom na čelu poslanski zbornici. Vtis, ki ga je napravila nova vlada, je različen, vendar preveč ni nihče zadovoljen. Češki radikali so sprejeli govor ministrskega predsednika z velikim krikom. Očitati so mu, da je Hohenburger, justični minister, škodo v kabinetu le s pogoji, ki so v škodo slovanskim narodom. Grof Stürgkh je sicer to nekako zanikaval, vendar popolnoma ni utajil. Preveč zadovoljne niso z novim ministrskim predsednikom tudi druge stranke; vsaka mu kaj očita, judje in svobodomislci klerikalizem, Slovani se boje njegovega nemškega gospodstva itd. Za nas Slovence je precej vseeno kdo je ministrski predsednik. Kdor bo pravičen vsem avstrijskim narodom, tistega bodo odločno podpirali naši poslanci, za kravje kupčije in politično mešetarjenje brez koristi za ljudstvo, za to pa niso naši možje.

V svojem govoru je našteval nujno potrebne reči, ki jih mora parlament rešiti. Našel je isto, kar že Gautsch in prestolni govor. Zato mu je zaklical češki radikalec Fresl: »Ta jedilni list že vsi poznamo.« Jako spretno je novi ministrski predsednik zavrnil glasove, ki so mu očitali, da je proti parlamentarizmu. Rekel je: »Jaz želim, kakor moji predniki, samozavesten in močan parlamentarizem. Že zdrava sebičnost veleva vsaki vladi, da z enakopravnim faktorjem deli veliko odgovornost, ki je v zvezi z vodstvom mnogovrstne in razsežne državne uprave. Parlament ni sam sebi namen, njegov cilj in poklic je služiti ljudstvu in državi. Za parlament je delo pravo življenje. Ko se je odvalil delati, podpisal je svojo obsodbo. Glejmo, da se parlament ne pristudi ljudstvu.« Govoril je dalje grof Stürgkh o nepristranosti nove vlade. No, to je stara pesem, katere resničnost

poznamo na svoji koži. Pristranost naših vlad pomeni: »Nemec je še vedno gospod.« Dokler bo ta stara smer vladnega dela, naših poslancev ne bo v njeni večini.

Kljub prijaznim besedam ministrskega predsednika ni nobeden navdušen za vladno večino. Socialni demokratje so že v opoziciji, češ, da je novi predsednik klerikalec. Vse druge stranke pa zahtevajo zase posebne predpune, da se vprežejo v vladni voz. Vsled tega vlada v zbornici velika zmešnjava. Nihče se noče prvi odločiti. Voditelji strank govore v proračunski debati, pa večinoma vsak tako nejasno, da se ne vé, kako stališče bo zavzel. Glavna stranka, ki naj bi podpirala vlado, nemški nacionalci, se sami med seboj prepirajo. Na nobeni strani ni prave jasnosti. Zato so vsi z velikim veseljem pozdravili govor našega voditelja dr. Šusteršiča, ki se je oglašil v proračunski debati. Objavljamo ga na uvodnem mestu.

DELAVNOST NAŠIH POSLANCEV.

Poročali smo že, da je dobil v pododseku, ki obravnava o kartelih, naš dr. Krek nalogo, da izdela v družbi z nekim drugim poslancem kartelni zakon. Sedaj je Krek predložil zakon odseku, in sicer v tako popolni obliki, da so ga vsi strokovnjaki hvalili, da je na vse strani skrbno sestavljen. Delo drugega poslanca je v primeri s Krekovim pomagano le veleindustrijcem. Upanje je, da se po novem kartelnem zakonu omeji vedno zviševanje raznih potrebščin, katerih cene rastejo, ne da bi kdo vedel za pravi vzrok.

Poslanec Povše in tovariši so stavili nujen predlog za povzdigo živinoreje. Vlada naj osnuje v raznih deželah državne tovarne za izdelovanje umetnih gnojil, ki bodo prišla kmetovalcem po primernih cenah. Sedanje cene gnojil so previsoke.

HRVAŠKA.

V ti deželi so vedno volitve. Ban ne more s saborom naprej pa razpiše nove volitve, namesto da bi on odstopil. Sedanje volitve so razpisane nenadoma, da bi vladi neprijazne stranke ne imele časa za pripravo. Vendar se bo ban najbrž opekel, ker proti vladnim kandidatom bodo šle vse stranke v boj. Pravaši, ki so nam po svojem političnem prepričanju najbližji, so se ravno zadnje čase zedinili in nastopijo pri novih volitvah združeni. Upajo vsaj na 30 mandatov.

MAROKO.

Prepir za Maroko je bil povod laško-turške vojske in vendar se o njem sedaj malo sliši. Pogajanja za to deželo so med Francozi in Nemci končana. Kratkega so potegnili Nemci. Vsa njih moč jim ni nič pomagala, Francozi so bili boljši mešetarji. Nemčija prizna Franciji popoln protektorat nad Marokom, prizna pravico Maroko vojaško zasesti in izvesti potrebne presnove na vseh poljih. Francozi so pa

dali Nemcem odškodnino ob Kongu. Toda ta zemlja menda ni veliko vredna, zato Nemci napadajo svojo vlado, zakaj ni začela vojne. Pri govoru voditelja centruma, ki je napadal vlado, je nemški prestolonasl., ki je precej bojevit človek, ploskal. To se je zdelo kancelerju, voditelju ministrstva tako za malo, da je hotel pustiti službo. Le s težavo ga je pridobil cesar, da vodi še naprej državne posle, princa pa pošteno oštel.

LAHI IN TURKI.

Nezaslišana komedija.

Komaj par mest ob obrežju Tripolisa so posedli Lahí, pa si upajo deželo anektirati, to je proglasiti za popolno svojo last. Laški kralj je izdal dekret, v katerem proglašja sebe za pravega vladarja Tripolitanije in Cirenajike. Enkrat je bil nelič nor milijonar, ki se je proglasil za kralja Sahare, ravno tako se človeku dozdeva nor, kdor proglašja stvar, ki ni njegova, za svojo. In sicer stvar, ki je niti ukrasti ne more, kot se godi Lahom, ki le s težavo branijo tistih par krajev, ki so jih s svojo naglico osvojili. Ima pa ta aneksija, ki je popolnoma krivična, še drugo lice. Vsakega namreč, ki se jim bo ustavljal, bodo smatrali za vstaša in ga tako obsojili in množili svoje grozovitosti.

Glasovi o laških grozovitostih

le so nočejo ponehati. Neki angleški oficir, ki služi v turški armadi kot prostovoljec, piše: »Lahko sami presojate, kako sem bil ogorčen, ko smo našli 120 mrtvih ženâ in otrok v arabskih hišah, iz katerih smo prepodili Lahe. Lahí so jih zvezali roke in noge in jih toliko časa mesarili, da so v strašnih mukah izdihali. Pozneje smo našli v neki mošeji 200—300 strašno razmesarjenih otrok in ženâ. Če ne bi videl tega na lastne oči, ne bi veroval, da je mogoče.« Seveda s precej jednako mero vračajo sedaj Arabci Lahom, kar ni čuda, če vidijo taka grozodejstva na svojih ljudeh. Med Italijani hudo razsaja tudi kolera. Vsak dan menda umrje do 50 vojakov.

LISTEK

Krmar Milanovič.

Prosto po Russellovem romanu
»Krmar Holdsworth«.

(Dalje.)

»Povej mi, srček, kako ti je vendar ime?«

»Jelica«, je odgovorila tiho in se boječe pomaknila nazaj, začudeno zroč neznanega moža.

»Jelica torej, Jelica? — in kako še?«

»Jelica Minovič«, odvrne deklica, ker polnega imena Milanovič še ni mogla izgovoriti.

Skoraj zazebljo ga je po kosteh, ko je iz otrokovih ustec čul svoj lastni priimek; globoko je dihnil in rekel:

»No, en poljubček, dragica, kajne?«

Deklica je zaokrožila ustnice in mu jih prinesla nasproti; nepopisljiva čuvstva so ga obhajala, ko jo je poljubil.

»Kako krasne kodraste laske imaš«, je šepetal dalje tako prijazno in ljubeznivo, da je gospa Zakotnikova, ki je zrla skozi okno, nehote postala pozorna in ju začela opazovati.

»Silno ljubim otroke«, se obrne smehljaje, a vendar v vidni zadregi proti gospodinjji. »Kako rad bi videl, če bi me ta večkrat obiskala.«

»Ej, to se bo že dalo narediti. Saj boš prišla, Jelica?«

V odgovor je pokimala z glavo.

»Koliko si že stara, Jelica?« je Milanovič ves sčeen vprašal dalje.

»Štiri leta.«

»Že toliko, glejte, glejte! Kdo ti je pa kupil to krasno punčiko?«

»Mamica.«

»Kakor vidim, imaš zelo dobro mamico, ki ti je kupila tako lepo punčiko. Glej, ali bi ne hotela včasih s svojo punčiko priti k meni na obisk? Vsi trije skupaj bi potem pili sladko kavo. Ali vidiš, kaj imam tu v roki! Popolnoma nov, svetel goldinar! Z njim kupiš svoji punčiki nov solnčnik. Kaj praviš k temu?«

Jelica je položila svojo punčiko na tla, da bi si bolje ogledala denar in od okna ji je prijazno zaklicala gospa Zakotnikova: »No, kaj boš pa rekla za tako krasno darilo?«

»Hvala«, je zadonelo iz malih ust tako milo, da se Milanovič ni mogel zdržati, da je ne bi še enkrat poljubil.

»Jelica, treba bo iti, mamica že prihaja«, je opomnila gospodinja pri oknu. »Gospodu se prav lepo prikloni . . . tako, to je lepo; poberi punčiko in pojdi z menoj.«

Prijela je deklico za roko in z njo zapustila sobo. Milanovič je žalostno zrl, ko so se zaprle duri, nato je pa hitel k oknu.

Zopet je moral iskati opore, da se ni zgrudil na tla. Tu doli na cesti je stala njegova žena, njegova iskreno ljubljena, a zanj izgubljena Vida. »O Bog, o Bog!« je zaklical obupano, »kako naj prenesem to?«

Grenke solze so mu lile po licih. Onkraj ceste pri vrtnih vratih je stala in okrog se ozirajoč iskala hčerke, dokler je ni zagledala prihajati s sosedo in jima stopila naproti. Ravno nasproti oknu so vse tri obstale in za hip nekoliko pokramljale; Milanovič jih je stoječ za zaveso skrivaj opazoval.

V petih letih, ki so bila pretekla, odkar je zadnjikrat videl svojo ženo, se je bila prav malo izpremenila. Njena postava je bila dobila polnejši ženski značaj, a to je bilo vse; njen obraz je bil še istotako svež in mladosten, kakor takrat ob ločitvi. Oči so imele še isto temno barvo, lasje še vedno nekdanjo bujnost in svetlobo, usta svojo ljubeznjivost, obraz iste nežne poteze. Ko

je v času svoje največje sreče zrl njeno lepoto, jo je občudoval; a sedaj se mu je zdela kakor požlahtnjena po skrbeh in trpljenju, zakaj kljub mladosti so se ji na obrazu brale jasne sledi tuge in srčnih bolečin. Njena obleka je bila sicer že obnošena, a vendar ni kazila njene lepote.

Milanovič je napejal svoja ušesa, a vendar ni mogel ujeti nobene njene besede. Sicer se pa pogovor gotovo ni sukal o kakih važnih stvareh, kajti gospa Zakotnikova se je kmalu med mnogimi prikloni prijazno poslovila, mati in hčerka sta pa odšle počasi svojo pot. Dolgo je zrl za njima, zrl s pogledom, s katerim je nekda iz odprtega čolna ves obupan in do smrti izmučen gledal preko puste morske gladine in čakal, od kje pride rešitev in pomoč. Videl je, kako je deklica dvignila kvišku goldinar, kako je mati nato obstala in gledala nazaj in kako sta potem obe šle dalje po cesti. Ko sta za cestnim ovinkom izginile njegovim očem, se je vrgel na bližnji stol in v solzah dal duška svoji neutešljivi bolesti.

DVAJSETO POGlavJE.

Nasproti.

Gospa Zakotnikova je bila vesela, da je dobila gosta v hišo, ki je dražje plačeval stanovanje, kakor bi bila morda sama zahtevala. Ko se je pa to prvo veselje pleglo, je bilo čisto nekaj naravnega, da se je začela vpraševati, kdo neki bi bil ta človek.

Iz njegovega prijaznega obnašanja proti mali deklici je sklepala, da mora biti to poštenjak in dobrega srca, toda kakšnega stanu je, kakšen poklic ima, iz katerega dela sveta je prišel, to ji je bila uganka. Ime mu je bilo Matko; to je bilo brez dvoma njegovo krstno ime; kako se je pa pisal? Na kovčegu poleg imena Matko ni bilo videti nobene druge črke.

Kosilo je naročil ob dveh popoldne, in ko mu je prišla pripravljat mizo, je opazila, da še vedno zre zamišljen skozi okno, kakor bi se godilo na prazni cesti bogve kaj izrednega. Morda je bila to njegova stara navada, ali je tak le radi tega, ker mu je kraj še neznan.

Ko je po kosilu zopet pospravljala z mize, je sicer zelo hvalil njeno kuhinjsko umetnost, toda krasne pečenke, katere ni mogel prehvaliti, se je bil le malce dotaknil in od štirih krompirjev je bil pojedel le enega pol.

Vse to je zvedavi ženi rojilo po glavi, ko je po končanih domačih opravilih stopila v sobo k svoji stari materi.

»Veste, mati, če naš gospod Matko, ali kako se že imenuje, vedno tako malo je, kakor danes, homo kmalu imeli v hiši pogreb, saj izgleda že sedaj tako slabo, kakor bi že stal z eno nogo v grobu.«

»Za Boga, ne govori mi kaj takega!« je vzkliknila starica vsa prestrašena in položila svoja ogromna očala na odprto svetopisemsko knjigo, ki je ležala na mali mizici pred naslonjačem.

»Ne bojte se vendar takoj vsake malenkosti; hotela sem samo reči, da se zdi, kakor bi se moral vsak trenutek zgruditi mrtev na tla, a skušnja pa vendar kaže, da mnogokrat taki prežive najmočnejše korenjake. Sicer je pa po moji sodbi dober in ljubeznjiv človek, drugače bi ne ljubil tako silno otrok; kar ganjena sem bila, ko sem gledala, koliko veselje je imel nad sosedovo Jelico.«

Starka je neverjetno zmajevata z glavo. »Ljuba moja, to je zelo slabo znamenje. Mnogo sem že doživela in poznam ljudi. Ravno največji zločinci in najbolj neusmiljeni morilci so pogosto najprijaznejši in najljubeznivejši nasproti otrokom. Povem ti, da moramo prav vsled tega skrbno paziti nanj. Pa da bi vsaj vedeli, kaj je in odkod prihaja!«

»Da, tudi jaz si s to rečjo belim glavo. Slovenski govori sicer dobro, a njegova obleka ne kaže, da bi bil Slovenec; vse njegovo vedenje ima na sebi nekaj posebnega; najbrž je tujec in ni domačin iz kakega bližnjega kraja; morda je kak primorski Hrvat.«

»Ah, da bi le ne bil kak hudodelec! Jaz se tako bojim. Veš, najbotje bi bilo, če bi se ga zlepa iznebili, pa naj si kje drugod poišče stanovanje. Midve sva same v hiši — nikoli ne bom mirno spala.«

Tako je jadikovala stara bolehnica ženica, hči se ji je pa smejala.

»Ne bodite tako silno plašni, mati, in ne bojte se vedno najhujšega. Jaz se tega človeka prav nič ne bojim. Naj bo njegova zunanost taka ali taka; a njegov prijazni obraz zbujajo vsekakor zaupanje. In pomislite, tako lepih denarcev nama za stanovanje ne bo ponudil nihče več, in to je vendar nekaj. Denar dandanes ne leži kar na cesti, da bi ga bilo treba samo pobirati. Ne, ne, mati, verujte mi, da ni hudobnež.«

»No, Bog daj, da bi se ne motila«, je vzdihnila mati nekoliko pomirjena. »Vprašaj enkrat Štefičevo, zakaj zdi se mi, da jo mora gospod Matko poznati že od prej, drugače bi ne bil tako posrševal po nji. Kaj se ti zdi?«

»Mogoče. Ob priliki bom govorila z njo o tej reči, saj tudi Jelica ne sme brez njene vednosti in brez njenega dovoljenja obiskavati gospoda Matka, a vendar tega veselja mu nočem vzeti. Zelo rada imam prijazno mlado ženo in vedno mislim, da ji de dobro, če čuje kedaj kako prijazno besedo, saj pri svojem možu nima nič dobrega in prijetnega. To mora biti grozovit človek. Pijanec, pa hoče imeti naslov zobozdravnika! Prav nič si ne želim, da bi mu kedaj prišla v roke. Včeraj sem ga videla, kako je popolnoma pijan koloval in robantil tu mimo hiše.«

»Da, da, tako se izpreminja svet; je važno prikimala starka in iskala tobačnico, ki je z raztreseno vsebino ležala v naročju, »ob mojem času so brivci drli zobe, dandanes hoče biti pa seveda vsakdo gospod in se imenuje zobozdravnik — umetnik.«

(Dalje prih.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Govor voditelja dr. Šusteršiča. Na uvodnem mestu prinašamo v celoti govor, ki ga je govoril v državnem zboru dr. Šusteršič dne 10. novembra. Na ta govor, s katerim se peča vse avstrijsko in tudi zunanje časopisje, in ki je udaril v gotove kroge kot strela z jasnega, tem potom še posebej opozarjamo cenj. čitatelje.

Kmečka zveza za ljubljansko okoličje je imela v nedeljo svoj občni zbor. Govoril je g. dr. Šusteršič. Njegova izvajanja so žela burno pohvalo. Po poročilu odborov so se vršile nove volitve. Izvoljen je za načelnika g. deželni poslanec M. Dimnik in ves stari odbor. »Kmečka zveza« je sklenila, da bo odslej podpirala le prošnje svojih udov, dalje se opozarjajo člani, naj se obračajo v vseh političnih zadevah na »Kmečko zvezo«.

Folklorni tečaji. Deželni odbor kranjski priredi tudi v prihodnji zimski in spomladanski dobi kmetijske tečaje. Živinorejske zadruge, podružnice o. kr. kmetijske družbe, kmetijska društva, izobraževalna društva in druge podobne organizacije, ki žele, da se pri njih priredijo taki tečaji, naj to naznanijo do 1. decembra t. l. deželnemu odboru v Ljubljani. Navedejo naj dan, kraj in predmete predavanj in sicer po sporazumljenju z občinskimi uradi in krajskimi šolskimi sveči.

Slovenski novomašnik v Ameriki. Dne 23. septembra je bil v Uruguaju v Južni Ameriki v mašnika posvečen Slovenec Alojzij Dejak, doma iz Nemške vasi pri Ribnici. — Gospod Dejak bode v kratkem odpotoval v državo Chile, kjer bode deloval kot dušni pastir hrvaške naselbine.

Državna podpora. Za posestnike iz občin Radovica in Drašiči v metliškem okraju, ki so bili letos hudo prizadeti vsled trikratne toče, je dovolila vlada 15.000 K podpore.

Občinski odbor brusniški je imenoval dne 5. novembra j. l. v svoji prvi seji radi zaslug za občino, sploh, zlasti za zasluge ob požaru v Gabrijah, častnim občanom preblagorodne gospode: barona Schwarz, deželnega predsednika; barona Rechbach, okrajnega glavarja in Evg. Jarca, dež. in državnega poslanca.

Umrl je na Blokah za jetiko vnet član izobraževalnega društva Lovro Avžlahar. Sodeloval je pri vseh društvenih prireditvah. Gasilno društvo je spremelo svojega člana do groba. N. v m. p.

Tatavom metliške pošte so neki že na sledu. Pri Gotnivaši pri Novem mestu se je našla ob cesti v jarku vreča s pismi in časniki, denarja pa ni bilo. Tega je tat odnesel. Pravijo, da so tatu

že na sledu. Mogoče so pa krenili ravno v nasprotno stran. Sumi se razne osebe.

Težko ranjen. Kovaški mojster Iv. Debelak iz Zaloga je bil v prepiru z nekim delavcem iz Vevč z nožem težko ranjen na prsih in na hrbtu. Težko ranjenega so preneljali v deželno bolnišnico.

Mrtev najden. V gostilno Marije Lipovec na Babnem polju je prišel v Travniku rojeni Jožef Levstek in si je naročil vina in večerje. Nato je odšel spat na seno. — Drugi dan so ga našli na senu mrtvega. Mrliški ogled je dogljal, da je umrl od kapi zadet.

Uboj? Na Selih ob cesti na Skaručino so v noči od 4. na 5. t. m. našli mrtvega posestnika Andreja Podgoršek.

Na nož se je nataknila na Savi pri Jesenicah mladoletna Frančiška Prevec, ko se je igrala. Padla je s stola in se močno ranila na trebuh, tako, da so jo morali prepeljati v ljubljansko dež. bolnišnico.

Pet božičnih pesmi za mešan zbor, soli in orgle uglasbil Anton Grum, založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Cena izvodu — partituri 60 v. Pravkar izšla zbirka obsega pet prav lepih posebnost za cerkvene pevske zборе na deželi primernih napevov. Gospodu skladatelju se je posrečilo, da je našemu ljudstvu, vendar ne na škodo dostojnemu cerkvenemu slogu ubral pravo struno. Priporočamo jih prav toplo vsem našim cerkvenim pevskim zborom, ker se jih bodo brezdvomno radi učili in proizvajali. Posamezni glasovi niso izšli.

»Andrej Hofer« na Viču. V nedeljo, dne 19. t. m., ob 4. uri popoldne uprizore v Kat. slov. izobraž. društvu zgodovinsko igro »Andrej Hofer«. Vstopnice se dobivajo v prodajalni konsumnega društva. Somišljeniki, obiščite nas, ne bo vam žal!

»Divji lovec« v Višnji gori. Minulo nedeljo, dne 12. t. m., so v novi dvorani izbrno uprizorili Finžgarjevo igro pod gornjim naslovom. Igrali so vseskozi prav dobro.

»Dimež v šmarci«. Dne 26. novembra uprizori Kat. slov. izobraž. društvo zanimivo igro »Dimež«. Ker se dogodki vrše večinoma v kamniškem okraju, se ljudstvo zelo zanima za njo.

g šmartin pri Kranju. Kat. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 19. t. m. v veži župnišča gledališko prestavo »Novi zvon na Krtnici« ali »Srečna sprava« in opero enodejanko »Novi Salomon«, Alojzij Sachs op. I. — Začetek ob 3. uri popoldne.

Draga hoja. Jan. Zabukovec od Sv. Gregorja je kupil od Janeza Grebenca iz Levstkov hojo za 180 kron. Rabil jo

bo za izdelovanje obodov. Slemenci so le »tičie«.

Ogenj v Landelu pri Hrenovicalih je 8. t. m. zvečer vpepelil Jernejčevo šupo in skedenj. Nadaljno nevarnost so preprečili gasilci.

Umrla je v Tržiču dne 10. t. m. gospa Frančiška Mally v visoki starosti 86 let po dolgi bolezni. Bila je zgledna, krščanska žena. — Istega dne je umrla gdčna. Jožefa Ošabnik, posestnica in prodajalka slaščic. Naj počivata v miru!

S sekiro po ženi. Minule dni je posestnik Fr. Korent svojo 51 let staro ženo iz ljubosumnosti s sekiro težko ranil in potem zbežal. Sosedje so ženo spravili v celjsko bolnišnico, moža pa iščejo orožniki.

Posledice pretepa. V soboto, dne 4. t. m., so se stepli pri škofjeloškem kolodvoru kmečki fantje ter oklali posestnikovega sina Franca Starmana tako, da so ga morali prepeljati v deželno bolnišnico. Starmanu je izteklo tudi eno oko.

Mlad morilec. Te dni je zabodel v Št. Andražu v Slov. goricah na Štaj. 16letni fant Farkaš mizarja Al. Hojsa v gostilni pri Roli. Hojs je bil v par minutah mrtev. Pokojnik je bil vzoren gospodar in zastavonoša antonjevskega veteranskega društva.

Zadruga čevljariskih mojstrov v Tržiču naznanja svojim članom, da se vrši preizkušnja dne 3. decembra. Delo se prične 27. novembra. Pojasnila se dobe pri zadrugnem načelniku.

Strop se je udrl dne 6. t. m. v Celovcu v Gorjupovi hiši v Kramarski ulici in zgodila se je velika nesreča. V stanovanju, kjer stanuje neki postrešek s svojo družino, je zasul postreškovo ženo, katero so prepeljali z rešilnim vozom v celovško bolnišnico, kjer je umrla. Dve postreškovi hčerki sta se pravočasno rešili.

Nesrečna smrt žene. Dne 5. t. m. je povozil blizu Št. Ilja tovrni vlak 24letno Lizo Drozg. Šla je preko proge, ko je vlak odpeljal proti severu, pa ni zapazila, da pride od druge strani zopet vlak. Odtiral ji je lobanjo in nogo pod gležnjem. V ponedeljek, dne 30. oktobra 1911 je bila v Jarenini poročena, v nedeljo, dne 5. novembra, pa je izdihnila v naročju mladega moža.

Pozor vinski kupci! Kranjski deželni vinarski zadrugi v Ljubljani (deželni dvorec) so domači vinogradniki dosedaj sledeče množine letošnjega vina prijavili za prodajo, in sicer: Dolenjska vina: belo namizno vino 6000 hl liter od 48 do 72 h, cviček 4000 hl, liter od 48 do 72 h, črnina 900 hl, liter od 48 do 72 h. — Vipavska vina: belo namizno vino 14.300 hl, liter od 44 do 60 h,

čistovrstna vina 200 hl, liter od 60 do 72 h. — Belokranjska vina: belo namizno vino 19.600 hl, liter od 48 do 61 h, rdeče vino 8000 hl, liter od 48 do 61 h, črnina 600 hl, liter od 48 do 61 h. Vino je izobno ter od zanesljivih producentov. Resnim kupcem daje zadruga drage volje in brezplačno vsa potrebna pojasnila. Kupci, porabite ugodno priliko ter sežite po izvrstnem in pristnem domačem pridelku!

Utonil je pri Sv. Jederti nad Slovenjgradcem štiriletni fantek Alojzij Verhovnik. Fant je šel po brvi čez Mislino, padel pri tem v vodo in utonil.

Ustrelil se je 6. t. mes. v Zagrebu vratar tamošnje akcijske pivovarne 74-letni Franjo Hausner. Mož je bil vse svoje življenje pošten in delaven, zadnji čas se je pa sprl s sinom in njegovo družino, pri kateri je živel, in to ga je gnalo k pitju in nazadnje v smrt.

Samomor 70letnega starca. V Trstu se je obesil 70letni čevljar Simon Ukvar. Pijača ga je privedla na beraško palico. Zadnje leto so ga opustile moči in trpel je najhujše pomanjkanje. To ga je gnalo v smrt. V ponedeljek so ga našli v stanovanju obešenega.

Živinorejska zveza za politični kamniški okraj opozarja vse člane živinorejskih zadrug v kamniškem okraju, da se čimprej zglase, ki hočejo kupiti krmila za prašiče po nakupni ceni. — Zveza ima v zalogi obilo dobrih orehovih tropin, preskrbuje pa tudi vsa druga krmila. Na živinorejskem shodu v Kamniku dne 8. oktobra t. l. se je sklenilo, da živinorejske zadruge v okraju v osmih dneh sporoče zvezi imena onih živinorejcev, ki imajo jalove krave. Zadruga naj to čimprej sporoče.

Črnuški Mohorjani (86) so zložili za »Slovensko Stražo« 24 kron. Skoro vsi so veselo prinesli svoj dar. S tem so Črnučani pokazali, da so v veliki večini zvesto udani S. L. S. Tako se naj izkažejo tudi pri občinskih volitvah. Ziveli!

Oirok umrl vsled opeklin. Pri paši so zakurili oiroci Frana Gantarja z Jeličnega vrha na poljskem potu ogenj, da bi pekli krompir. Ko se je starejši Martin odstranil za kratek čas, da bi pogledal za volmi, se je vnela obleka dveletni sestrici Frančiški. Prihitela mati je prenesla otroka domov, kjer je pa kmalu umrl.

Zaradi zaušnice je umrl v nedeljo, dne 12. t. m., ponoči v Kamniku črkostavec Lužar. Nekdo ga je pred gostilno s tako silo udaril na sence, da je kmalu nato umrl.

Požar. Pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je dne 8. t. m., ponoči pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Senekoviča. Pogorelo je mnogo sena in gospodarskih potrebščin. Bil je zavarovan.

Ne dajajte otrokom orožja! V Ronkih na Goriškem se je igrala triletna hči kmeta Petra Bijazol z nabasano puško, s katero je streljal vrabce. Pri tem se je pa puška sprožila in kroglica je šla v glavo deklice. Kmalu nato je otrok umrl. — Posestnika sin Maks Pavlič iz

Konjic se je igral doma z neko pištolo. Pri njem sta bila njegov brat Mihael in njegov prijatelj. Maks Pavlič je pištolo po nesreči sprožil in kroglica je zadela njegovega bratca v trebuh.

Smrti je ušel. 39letni težak Jožef Krapež v Trstu je v torek, 7. t. m., v hudem dežju in burji nevede zašel pred železniško lokomotivo. Ko jo je zagledal, je bilo že prepozno in izginil je pod njo. Strojevodja je stroj takoj ustavil, toda radi teže in mokre proge je napravil vlak še kakih 20 metrov. Ko so nesrečneža izvlekli izpod vlaka, je bil pa še živ; kolesa so mu zgrabila le suknjo. Dobil je le nekaj prask.

Grozno zločinstvo. Dne 3. t. mes. popoldne so našli v Mladih vinih, vasi šmarješke fare, v hiši pri Lindiču umorjeno alkoholu udano vdovo Marijo Lindič iz Sel pri Beli cerkvi, vso razbito in osuvano. Osumljen zlodejstva je njen lastni sin Ignacij, ki je že dolgo živel z njo v prepiru radi nekega denarja in je takrat v isti hiši popival. Očividci trdijo, da je vinjeni sin mater s tako silo vrgel v neki plot, da je žena v kratkem času umrla vsled izkivave-nja. Nesrečno mater so odpeljali v mrtvašnico, zdivjanega sina pa orožniki k sodišču v Novo mesto.

Čudno tele. Pod tem naslovom smo poročali v 43. številki »Domoljuba« o izrednem dogodku v Šmarci. Dodatno se poroča, da je gospodar Tomšič poklical Fr. Videmška, živinozdravniškega pomočnika v Dobu, ki mu je zaračunal 16 K.

Požar na Spodnjem Štajerskem. Minuli teden je pogorelo posestniku Puconja v Cvenu pri Ljutomeru gospodarsko poslopje z žitnico. Živino so rešili le z največjim naporom. Delovalo je osem požarnih bramb. Škodo cenijo na več tisoč kron. — Skoro ob istem času so pogorela gospodarska poslopja Tomažu Brglezu v Glinskem pri Vojniku. Začelo je goreti na hlevu. Škoda znaša nad 3000 kron. V obeh slučajih je baže zanetila zlobna roka.

Vojak zabodel gostilničarko. V noči od 1. na 2. t. m. je vojak Rud. Knopper od 27. pešpolka z bodalom tako zabodel gostilničarko Durn v Ljubljani v desno pleče, da jo je težko telesno poškodoval, potem pa zbežal. Takoj o tem obveščena policija je Knopperja ujela in izročila vojaški patrulji. Hotel se je maščevati, ker so ga radi nadležnosti iztirali iz gostilne.

Na usmiljena srca! Na dobre, poštene zakonske, ki nimajo svojih otrok, bi se oddalo nekaj otročičkov (fantje in dekleta) v starosti do 13 let, katerih mati, vdova v 12 nepreskrbljenimi otroci, ne more sama vzdrževati. Zakonski oziroma prijatelji otrok, ki bi otroke res vzeli iz usmiljenja in ljubezni za popolnoma svoje, kar se bode pri sodniji sklenilo, naj se oglašijo v Zvezni tiskarni v Celfu, kjer dobijo natančnejša pojasnila. Otročiči so vsi popolnoma zdravi.

Zgubila se je v petek 1. novembra ob tretji uri zjutraj žena Marija Koce

iz Zgorajnega Prekra župnije Moravče. Stara 26 let. Nekoliko ji je um otemnel. Kdor bi kaj vedel, naj naznani na županstvo Velika vas, okraj Kamnik.

Za prešičjerejce. Za oddati so prešiči iz deželni prešičjerejskih zavodov na Vrhniki, pri Sv. Križu in v Gorjah. Prošnjiki se naj čimprej oglašijo pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani.

Vesti iz Amerike. Slovenske poroke. V Willacku se je poročil Iv. Skopec iz Črnega vrha pri Polh. gradu z Ivanko Oblak iz Ljubljane; v Pittsburgu J. Lapajne in Kristina Mohar, oba iz Ljubljane; v Indianopolisu Iv. Radež iz Stopič pri Novem mestu z Marijo Ciraj s Štajerske; v Calumetu Iv. Sutej iz Sodevec pri Kočevju in Antonija Švajger iz Črnomlja ter Jož. Štajer in Frančiška Butala. — Umrl je v Clevelandu 34letni Franc Stražišar z Roba pri Vel. Laščah. V Ameriki zapušča ženo in otroke, doma pa očeta ter brate in sestre. — Ne zgo de: Električni tok je ubil v Courtneyu, Pa., Frana Mravljia p. d. Kula; vlak je povozil Mat. Krznariča v Greensburgu; žena in trije otroci bivajo na Jesenicah na Gorenjskem. — V istem okraju je Jož. Jerman ustrelil Alojzija Lovko iz Dolenjskega Jezera pri Cerknici.

Nič več skrbi ne povzroča, kje naj naročamo tamburice, ki so tudi primerna darila za Miklavža in Božič. Ponovna naročila dokazujejo najbolje, da so naročniki s tamburicami, ki se prodajajo v korist »Slovenske Straže«, popolno zadovoljni. Naročila naj se naslovijo: Ivan Vrečko, Katoliška tiskarna, Ljubljana. Ceniki zastonj in poštne prosto.

Za Miklavževa in božična darila najde cenj. čitatelj mnogo primernih predmetov v krasnem ceniku dobro znane urarske tvrdke H. Suttner. Kdor zapiše poleg naslova še: **Ljubljana 1**, ga dobi zastonj in poštne prosto. — Opozarja se posebno na slovito znamko »Iko«.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Krašnja. Kaj je Štrukelj na Brdu? Šribar, sodnikov pomočnik. Pri sodnji pa mora po naših pojmi vladati pravica; zato, če imate še toliko znanecv pri sodnji, vam ne more pomagati ne Štrukelj, ne kdo drugi, če stvar ni pravična. Zato se oglasite pri sodniku, ta vam bode vse povedal, kar potrebujete, ker je za to nastavljen. Zato bodite pred Štrukljem brez strahu. — Glede občinskih volitev je bilo vloženih več reklamacij. Liberalci znajo; svojega nobenega ne izpuste, klerikalce bi pa najraje vse, toda ne bo šlo. — Liberalcem prede, ker tako letajo že zdaj za pooblastili. Ja, potem pa res ni tako hudo, kot je Krašnja razvpita kot liberalna. Boje se, zato taka ica. Štrukljeve vune, pa bo mir!

g Moravče. Uradnik Tomarove posojilnice je bil pred par dnevi odslovljen. Kaj je vzrok, nas ne skrbi. Morda ne nese več, da bi se ga plačevalo, morda bi pa Toman rad svojemu sinu naklonil kako delo. Brez vzroka se navadno ne gode take izpremembe. — Do konca novembra je treba vložiti pismeno odpoved, kdor želi prostovoljno izstopiti iz posojilnice. Izstop pa velja le s potekom tistega leta. Zadrugi deži izstopivših zadrugičnikov se izplačajo štiri tedne potem, ko odobri občini zbor dotični letni račun. To na različna vprašanja, ki se dan za dnem ponavljajo.

g Križe pri Trzinu. Poslanec Piber bo imel v nedeljo, 19. t. m., popoldne ob 3. uri v stari šoli javen shod. Poročal bo o delovanju deželne zbornice in govoril o drugih zanimivih rečeh. Vsi na shod! — Od katoliške vere je odpadla Terezija Boškovič rojena Štrukelj, žena strojevodje državne železnice v Bistrici. Stara je 26 let in rojena v Spodnji Šiški. V odpad je potegnil mož, ki je že dober mesec prej prestopil k protestantom. Ob ljudskem štetju je dal zapisati sebe in ženo in dva otroka za Nemce, čeravno so vsi Slovenci. Tako se rado zgodi, narodni odpadniki postanejo tudi verski odpadniki. — Občinske volitve se bližajo. Smuk je pridno na delu. Tudi Kovač bi se rad sedel na priljubljenem stolčku, seveda še rajši Smuk. Napak v volivnem imeniku je bilo zelo veliko. Celotni županov mladoletni sin je bil v imeniku.

g Iz Žirov. Poljanškov Tine nas je v »Jutru« počastil, da smo — sodrga. Kaj, ko bi mu ta preklicana sodrga še v odbor ne pustila priti, kaj šele, da bi bil župan. Četudi mu pravijo »Dobračevski bog«, vendar bi rad poznal tiste Dobračevce, ki ga bodo volili. Saj je naš prihodnji župan tudi res eden najboljši »bogaboječih« ljudi, samo v cerkvi težko dalje časa prestane, ker takoj postane nervozen, kot pravi. Pač pa se

mu je podalo, ko je pri civilnem pogrebu brez duhovnika bil za župnika. Samo čez to se jezi, ker mu pogreba niso plačali. Pokopal bo zastoj tudi tiste, ki ga bodo volili. Tako se mu bo dal pokopati vsaj tisti, ki je rekel: »Če je brizgalna blagoslovljena, ali je to kaj drugega, kot če bi jo jaz os...« Poznam Dobračevce, ki s takimi ljudmi ne marajo imeti opravka, zato čast jim! Kdor bo pa take može volil, homo pa vse te lepe reči vrgli v obraz. Kakršne boš volil, tak si sam. Kdor se v cerkev hodi, zraven pa take ljudi voli, takemu povejte, da se s svojo pametjo krega. Liberalci bodo staro cerkev podrli in s kamnom zidali šolo v Stari vasi, kot pravijo. Žirovci, ali je vam to prav? Župan se tako boji volitev, da si jih ne upa klicati pred cerkvijo. Bomo videli!

g Iz Ihana. Dne 7. novembra smo imeli občinske volitve. Zmagala je v vseh treh razredih S. L. S. z 18 odbor. niki. Nasprotniki so napeli vse sile, toda zaman. Postavili so take kandidate, da jih še njihovih nekateri niso hoteli voliti. Volitve se je udeležilo od 699 volivcev nad 500 mož. Tako živahne volitve ljudje še ne pomnijo.

g Iz Mekinj. Dne 12. t. m. so se izvršile v društvenem domu občinske volitve s krasno zmago S. L. S. Udeležba je bila ogromna, zaostalo jih je le malo, kar priča o politični zrelosti ljudstva. Vodil je volitev spretno in nepristransko g. komisar dr. Žužek. Prvikrat je nastopila pri nas pri tej volitvi organizirana liberalna stranka, ki pa je združena s pobitimi ostanki kamniške liberalne armade tako žalostno pogorela, da ni ostalo od nje drugega, kot le malo slavnatega pepela. Nič jim ni pomagal njihov kamniški orakel dr. Karba; nič tudi kamniška korporacija, ki jim je prihitela s svojim glasom na pomoč. Še zadnji večer pred volitvijo je imela nasprotna stranka v Godiču pri »Bečinu« shod, katerega je vodil kamniški liberalci. Na volišču in po potih so se naši sicer ljubeznjivi nasprotniki vedli silno sirovo in arogantno, umevno, da se ni manjkalo raznih psovka na »farje« itd. Mirno in samozavestno ter dostojno pa je nastopila naša stranka na volišču ter zmagala z ogromno večino. Ta zmaga je podučna na dve strani: Našim liberalcem kliče: Mirujte, ker je za vas grozdeje še prekliso. Naše dobro ljudstvo pa je spoznalo sovražnike svoje ter sovražnike vere in Cerkev. Našim vrlim možem in mladeničem, ki so iz prepričanja in z veseljem vodili agitacijo ter pripomogli do lepe zmage: Slava! Le vztrajno in pogumno naprej za pravo blaginjo našega ljudstva!

g Iz Št. Jakoba ob Savi. Navadno se glase poročila o občinskih volitvah, da se vrše po novem volivnem redu v znamenju boja in ločitve duhov. Gre se za Slovensko Ljudsko Stranko in brezverski liberalizem. — Pri nas je stvar nekoliko drugačna. Že od leta 1897. se bije v mali občini Podgorica srdit boj med dvema strankama, ki pa nista načelno ločeni — priznavata se obe strani

k S. L. S. in zato želimo odkritosrčno, da bi se volitve vršile — mirno! Ne gre se za kako novo cesto, ne za kako novo šolo, ne za odpravo kakih neredov v občini — šlo se je pač od začetka za to, kako bo obrnjena nova cerkev, a zdaj je že obrnjena, — i za kaj se pa gre? Gre se le za osebe in za nič drugega! Občina ima samo 715 duš — ker imamo v župniji dve celi in še kosce tretje občine — in v tej občini je županski stollec tako slaven, da se že 12 let seje sovrastvo na eni strani med vami Podgorica, Soteska in Št. Jakob s 491 prebivalci, na drugi strani med Pešato z 224 prebivalci. Vas Pešata je včasih zlasti vsled domačega cerkvenega prepira, ki ga zdaj ni več, nekaj dosegla, vlni pa je bila propadla z vsemi kandidati. Letos pa je ta volilni boj dobil popolnoma novo lice! S pešaško stranko se je združil tudi naš nadučitelj kot zagrižen nasprotnik S. L. S. in z njim vred peščica naših liberalcev in socialnih demokratov, ki so šli pri zadnjih državnozborskih volitvah z nadučiteljem vred skupno 14 glav. Može Pešačani! Ali res hočete napraviti tako sramoto domači župniji! Kar gosp. nadučitelja zadeva, je izstopil iz sedanjega odbora, v katerega je bil izvoljen brez odpora, češ, da mu branijo stanovska opravila. Sedaj pa mu stanovska opravila ne branijo siliti čez plot v odbor, iz katerega ga je vleklo liberalno srce, ker je videl, da ne bo mogel nositi zvonca. Če bi le rad prišel v odbor, evom pot: Podpiše naj izjavo pred dvema pričama, da je pristaš S. L. S. in da se odpove vsem zvezam z liberalci in njihovimi časniki! — Stvari so dozorele! Kdor vkljub dvakratnemu škofovemu svarilu ne pusti »Slovenskega Naroda« ali pa kakega drugega liberalnega lista, takemu možu zavedni krščanski volivci ne morejo dati svojega glasu! — Prihodnjo nedeljo, dne 19. t. m., popoldne ob 3. bo v mežnariji javen shod volivcev S. L. S. Pridite od obeh strani! Tu se ne gre za to, je li kdo Pešačan ali Podgoričan, ampak združimo se v S. L. S. in nastopimo složno proti skupnim sovražnikom liberalcem in socialnim demokratom! Združimo se pa na podlagi medsebojnega dogovora! Pravica in ljubezen naj zmagata, ne pa zeleno sovrastvo v veselje sovražnikom. Kdorkoli je dobre ga duha, sodeluj v tem zmislu!

g Iz Preske. Vrli naš g. Andrej Vilfan, šolski voditelj, je nenadoma zelo obolel. Fantje - pevci in Orli so mu poleg šolske mladine čez vse pri srcu. Zato je bilo pa tudi marsiktero fantovo cko rosno, ko se je raznesla žalostna vest, da je nevarno obolel. Saj jim je bil vsepovsod moder »svečevalec, tolažnik in prijatelj. Med pevskim zborom — tudi mešanim — vlada lepa sloga, odkar imajo njega v svoji sredi. S svojim modrim in ponižnim nastopom upliva, da je vsepovsod priljubljen. — Vsa čast pevskemu zboru! Izborna poje v cerkvi ter pazi na pevsko znamenja. Le tako vrlo naprej! Gospodu Vilfanu pa dal Bog hitrega ozdravljenja, da bo

pevski zbor še bolj izuril. Prečastitemu g. župniku — nadsvetniku Brencetu — ki ima srce za reveže, pa najiskrenejša zahvala, da je priporočil šolarčke usmiljenim srcem, da so darovali za šolarsko božičnico, kjer bodo obdarovani najrevnejši z gorko spodnjo obleko. Male šivilje — šolske deklice — kaj pridno šivajo in se tako vadijo že v zgodnji mladosti pomagati revežem. Že lani so otroci sešili 80 kosov perila. Letos homo pa videli, koliko se bo nabralo deparja. Vsem darovalcem nešteto krat plačaj Bog!

g Občina Ribno pri Bledu. Volitve so torej končane, toda gotovo je, da je konec teh volitev popolnoma drugačen, kot se je upalo in pričakovalo. Ne smemo tajiti, da so tiste pritožbe, ki so se vlagale zoper volitve, imele ravno nasproten uspeh, kot so ga upali tisti, ki so jih pisali in podpisovali. Prvi uspeh pritožb je ta, da se je staremu odboru podaljšalo življenje, tistemu odboru, ki so ga hoteli pravzaprav vreči. Drugi uspeh pritožb je pa, da ima sedaj župnija Ribno v odboru manj zastopnikov, kot jih je imela v starem, in da je število belskih mož vsled dopolnilnih volitev poskočilo od 12 na 18, med tem ko je število ribenskih odbornikov ostalo neizpremenjeno (6). Tretji uspeh teh pritožb pa je: občini so napravili nepotrebnih stroškov. Zadnja pritožba na ministrstvo je bila zavržena; prav tako: tisti, ki so bili za tisto pritožbo, bi se bili lahko poučili, da razsoja o končno veljavnih odlokih c. kr. deželne vlade le upravno sodišče, ne pa ministrstvo. — Zoper volitev, ki se je vršila 31. oktobra ni bilo vložene nobene pritožbe in zato bo treba v soboto dne 18. novembra voliti župana. Novi odbor bo začel poslovati, upamo, da v blagor cele občine in vseh podobčin. Liberalci tolažijo naj se na boljše čase.

g Iz Kamnika. Kakor slišimo so vložili kamniški liberalci ugovor zoper občinske volitve, akoravno se niso v Kamniku še nikdar volitve tako strogo zakonito vršile, kot zadnje, kar pravijo naprednjaki sami. Nekaj so morali storiti, da zakrijejo pred svetom svoj propad in da vržejo svojim volilcem nekoliko peska v oči. Mirno čakamo, kaj bo odločila slavna c. kr. deželna vlada. Ker se naprednjaki drugače ne morejo pomiriti, in ker si hočejo v prihodnje s silo pridobiti nekaj glasov, so pričeli naše somišljenike bojkotirati. Zvedeli smo, da so proglasili splošen bojkot nad pristaši S. L. S. Ako je to po zakonih dovoljeno, ne bomo preiskovali, vemo pa, da, ako bi mi pričeli izvrševati tak bojkot nad našimi političnimi nasprotniki, bi liberalci klicali na pomoč državnega pravdnika, pisali bi po svojih časopisih, da ne poznamo svobode, da smo stranka nasilnosti, da zatiramo svoje lastne brate vsled njihovega prepričanja, da odpiramo vrata tujemu obrtniku in trgovcu, da smo izdajice svojega naroda in kdove kaj še vse. Toliko pa moramo jasno in odkrito povedati, da ne bomo mirno gledali tega liberalnega početja in da bomo po-

skrbeli, da ne bodo trpeli naši pristaši nikake škode. Zavednim Kamničanom in celi kamniški okolici pa toplo priporočamo naše trgovce in obrtnike. Podpirajmo jih, da bodo liberalci spoznali in vedeli, kako visoko znamo ceniti in spoštovati prepričanje naših soboriteljev. Toliko za danes!

g Iz Moznika. Motničani smo res lahko ponosni, da ima naša župnija dva državnozborna poslanca, oba začetnika združnega gibanja, dr. Kreka in dr. Korošca. Naši, kakor tudi št. Gotardski Štajerci so bili v nedeljo, dne 5. novembra zjutraj toliko srečni, da so prvič, odkar obstoji ustavno življenje, v Mozniku pozdravili svojega zastopnika v državnem zboru, dr. Korošca, ki jim je v krepkih potezih naslikal, kako vsa dunajska zbornica z obhujovanjem gleda na naše slovenske poslance zaradi njih edinstvi, neodvisnosti in velike vsestranske zmožnosti. Ti poslanci so bili lani zmožni ves državni voz ustaviti, in tudi letos so mnogo slabega odvrnili od kmeta predvsem s strokovnjaškim govorom g. Povšeta. Volivci so se mu zahvalili za njegovo skrb in mu kazali na svojo zapuščenost in krivice od pristojnih oblasti. Poslanec jim je obljubil zastaviti vse moči, da se teh pozabljenih Štajercev ne bo potiskalo v kot.

g Cerklje pri Kranju. Tukajšnjo mladež precej ošpice nadlegujejo. — Premovanje telet, starih do enega leta, se je vršilo pred kratkim v cerkljanski občini v splošno zadovoljnost in spodbudo živinorejcev. — Za gobe so letos ljudje precej zaslužili. Skoro vsaka hiša jih je nabirala in prodala. — Hribarjev avtomobil se kaj pogostoma vidi na tukajšnjih ozkih cestah. Ne bi imeli nič proti temu, ako bi ne brizgalo njegovo »motovilo« ob času dežja iz luž razno nesnago na cestne potnike.

g Iz Medvoške občine. Kdo bi mislil, da se bodo v naši občini našli ljudje, kateri hočejo odborniki biti in si svojega župana izvoliti. Kaj pa hočejo ti ljudje? Prvo, da bi bile gostilne odprte celo noč. Drugo, da bi se razširjalo slabo časopisje. Dobili so nekega moža, kateri bi rad sedel na županskem stolcu, kateri ima gostilno in lesno trgovino; okoli tega se zbirajo. Čudno, da je šel na limance. Kak paradiz bo v občini! Volilci, sedaj imate pa vi besedo!

g Iz Leš. Pri nas je zdaj strankarstvo zopet jenjalo. Ob volitvah je nekaj mož prestopilo iz S. L. S. pod bandero samostojne kmečke stranke. Ta jim je obljubila, da bo vrgla naklado na pijačo in pa neljubega jim Rahota iz Leš. Pa samostojna kmečka stranka je samo obljubila oboje, S. L. S. je pa namesto nje oboje izvršila — to pa vsako drugače. Prvo, da je v občinski seji odpravila naklado. Drugo pa, da se je poživovalni član S. L. S. Fran Vajavec st. kar sam odpovedal nadaljnjim prihodnjim kandidaturam, ker mu je več za skupni dobrobit kakor za lastni. Kako spravljiv je, naj povedo namesto mene tisti, ki so po volivnem boju to

okusili — posebno pa »Jutrov« in »Narodov« dopisnik, ki pravi, da je Rahot vsem dolžan, Rahotu pa nobeden nič. Pa vsaj dopisnik je še dolžan Rahotu tisti oral, ki mu ga je bil požgal.

g Bohinjska Srednja vas. Dne 7. novembra so bile pri nas občinske volitve. Volilo se je 25 odbornikov, v vsakem razredu po 7 in 4 podžupani. Izvoljeni so bili vsi kandidatje S. L. S. z namestniki vred in sicer z ogromno večino glasov. Dobili so 3979 glasov, nasprotniki pa 773 glasov. Pokazalo se je, da ljudstvo raznim liberalnim prerokom ne zaupa, dasi so napeli vse sile. Tako je pametno! Delajmo složno za povzdigo naše doline, pustimo malenkostne krajevne in osebne razpore in zedinimo se s stranko, katere načela so edino prava. Ona ima v deželi moč in nam gre tudi v resnici povsod na roke, posebno pri izboljšanju živinoreje in planšarstva, kar je vendar za nas poglavitnega pomena! Kakor smo izvedeli od naših vrlih poslancev, imamo ravnokar popolnoma zagotovljenih nekaj naprav, ki bodo za naš kraj neprecenljive koristi. — Ker nekateri še vedno begajo ljudi zaradi koprivniške ceste, moramo še enkrat izjaviti, dasi je bilo to že natančno pojasnjeno, da je vsak tisti lažnik, kdor trdi, da bo morala občina še nadalje napravljati naklad zanj. Na občane ne pride ne vinar več. — Istotako je laž, ali bolje neumnost, trditi, da bi plačevala za dela agrarne operacije v kaki podobčini druga podobčina. To pojasnilo je seveda za pametne ljudi, drugi bodo trobili svojo naprej. — V zadnjem času so se temeljito popravile naše orglje. Delo je izvršil g. Ignacij Zupan iz Kamne gorice. Lahko rečemo, da so se orglje zopet oglasile v vsej svoji prvotni lepoti. — Prihodnjo nedeljo, 19. t. m., se bo igrala po nauku v dvorani znamenita zgodovinska igra »Devica Orleanska« s petjem in živo sliko. Ne bo vam žal, ako pridete pogledat. Več na vabilih.

Dolenjske novice

d Iz Radeč pri Zidanem mostu. Sobotni »Narod« z dne 4. t. m. prinesel je dolgo klobaso, v kateri pripoveduje kako strašno močna je že postala stranka naših liberalčkov ter napoveduje sodni dan sedanjemu občinskemu odboru, posebno se pa še jezi nad našim uglednim županom g. Rižnarjem. Liberalni dopisnik, ki naj se pa varuje, da jih ne dobi v kratkem po prstih, daje v svoji jezi županu še večje pravice, kakor jih v resnici ima. Pravi, da ima župan dajati dovoljenje, da smejo biti gostilne odprte čez uro, dasi bi liberalni advokat lahko vedel, ki se vedno tako učenega dela, da spada podaljšanje policijske ure v področje obrtne oblasti in to je glavarstvo. Pa pustimo jim veselje, naj trobijo učnost še dalje. Ker mislijo, da bodo po-

tem neomejeni gospodarji v občini, zato so pa postavili v svojo listo nad polovico kandidatov, ki so birtji in prodajalci žganja. Da bi lažje zmagali, po-bratili so se s svojimi rdečimi brati socialnimi demokrati. Ker prebiva v občini nekaj železničarjev, menijo torej, da bodo v bratskem objemu s sociji uničili klerikalnega zmaja. Je li to vaša doslednost? Za pomoč socijev so jim morali odstopiti nekaj mandatov in sedaj prejšnji najhujši sovražniki skupaj popivajo ter zabavljajo čez može S. L. S. Bodite pa prepričani, da boste tem sijajnejše pogoreli, v kolikor se boste tesneje objemali z rdečimi bratci, ker s tem ste izgubili zadnje zaupanje pri naših poštenih kmetih. Dan obračuna je blizu. — V nedeljo, 12. t. m., ob 7. uri zjutraj sta imela naša priljubljena poslanca gg. Frančišek Povše in dr. Evgen Lampe lepo obiskano shod, na katerem sta podala obširno poročilo o delovanju S. L. S. Ljudje so jima sledili z največjim zanimanjem.

d Črnomelj. Danes imam več novic iz Črnomlja. Prva je in za nas najveselejša, da smo zmagali pri občinskih volitvah. Liberalci so strašno delali, lovili so pooblastila in jih nekaj tudi dobili od naših ljudi, zlasti zunaj Črnomlja. Je pač ljudi, ki še sedaj ne vedo, da morajo pri vseh volitvah čvrsto držati s svojo stranko in premisliti, komu dajo svoj glas. Nekaj dni pred volitvijo in na dan volitve pa je bila agitacija liberalcev uprav nasilna. Dr. Malerič je brusil pete, da smo se čudili, ko k bolnikom navadno ne hodi peš. A ni vse skupaj nič pomagalo. Rdeči, blede in zeleni obenem so postali obrazi liberalcev, ko je končni rezultat ob enajstih zvečer v soboto, 4. t. m. pokazal, da je naših izvoljenih 14. liberalci le štirje. Med propalimi sta bila glavna liberalna agitatorja, namreč dr. Malerič in Puhek. Poslednji je iz jeze takoj odložil tudi predsedništvo Mestne hranilnice. Pokazalo se je, da je večina Črnomalčev v taboru S. L. S. Liberalci so vložili rekurz, s čimur bodo zavlekli izvolitve župana in svetovalcev. S tem so izrekli, da jim ni za redno delo v občini, ampak le za njih stranko. Črnomalčji, ki še držite s temi ljudmi, izpreglejte vendar enkrat liberalno hinavščino, ker so preje vedno pisarili in govorili, kako zelo jim je za blagor mesta in za redno delo v občini, ki ni možno, dokler niso volitve dokončane. Volivna komisija je postopala popolnoma pravilno in torej za rekurz ni nobenega pravega razloga. Črnomelj zdaj po zaslugi liberalcev nima nobenega odbora več, ker se je prejšnjih odbornikov odpovedalo toliko, da dosedanji odbor ni več sklepčen. Poseči bo morala vmes deželna vlada in postaviti gerenta. Naši možje so stali pri volitvah trdno kot skala in lahko rečemo, da če bo zopet volitev, bodo liberalci še bolj tepeni. — Druga novica je, da si je omislilo naše gasilno društvo novo parno brizgalno, ki je še Novomeščani nimajo. Ravno sedaj jo preizkušajo. Bog nas varuj rdečega petelina na strehi, a ven-

dar, če se spravi gori, ložje ga bo pregnati. — Tretja novica naj bo, da so dobili pogorelci na Selu že precej podpore od dobrih ljudi, za kar jim najlepša zahvala. Nepričakovano obilno podporo jim je naklonil naš, res za ljudstvo vneti deželni odbor. Najsrčnejša zahvala gospodom tam gori.

d Šmartno pri Litiji. Volilni imeniki za občinske volitve so že 14 dni razpoloženi. Volitve bodo, kakor kažejo gotova znamenja, precej živahne. Liberalci so pripravljeni, kakor se čuje, delovati z denarjem in lažmi v svoje namene. Da bi naredili razdor med našimi volilci, raznašajo laž, da dekan in njegova stranka namerava namesto sedanjega župana vsiliti drugega. Dekan in vse ljudstvo sploh dobro vé, da so nekateri bivši liberalni odborniki iz vasi Šmartno spravili Šmarčane ob ves kredit, tako da bi sedaj niti najboljši mož iz Šmartna ne mogel zasedi županskega mesta. Poleg tega se držimo tudi svojih načel in za posamezne osebe ne gremo v boj. Pametno je tudi, da je župan izključno kmečke občine tudi kmet-posesnik iz okolice. Edinosti našega ljudstva, ki vé, komu zaupa, ne bo razrušil niti liberalni denar, niti laži, še manj pa obljube, katerih liberalci vsled svojega popolnega poloma po vsej deželi ne bi mogli nikoli izpolniti. Ljudstvo bo pač z glasovnicami poskrbelo, da bodo šmarski liberalci na dan volitve istotako tepeni, kakor so bili nedavno v Litiji. — Dne 22. oktobra smo imeli birmanje. V Litiji so prevzvišenega pred krasnim slavalokom sprejeli občinski odborniki z g. županom na čelu, šolska mladina pod vodstvom vsega učiteljskega osebja ter zastopstvo naših litijskih organizacij. Veličasten pa je bil sprejem v Šmartnem. Na Ustju so pozdravila knezoškofa vsa društva s svojimi zastavami, občinski in vaški zastop ter šolska mladina pod vodstvom gg. učiteljev Tomšiča in Poljanca. Vsa vas, razun par zagrizenih liberalnih hiš, je bila v zastavah ter preprežena s slavaloki. V novo krasno poslikani cerkvi je bilo birmanih nad 500 otrok. Popoldne pa so počastili g. knezoškof s svojo navzočnostjo tudi društveno prireditev, uprizorjeno birmancem in botrom. »Ljudski oder« ponovi igro »Mlinar in njegova hči« v nedeljo, 19. novembra, popoldne proti znižani vstopnini. Začetek bo točno ob pol 3. uri.

d Sava. Dne 12. novembra smo ustanovili k. s. izobraževalno društvo, kateremu smo temelj pripravljali že delj časa z igrami, pri katerih so sodelovali domači igralci in tudi nekateri gostje iz Šmartna. Da bi pač društvo uspevalo ter prinašalo zaželjenega sadu!

d Šmartno pri Litiji. Kakor znano, so pri sprejemu prevzvišenega knezoškofa zopet pokazali svoje »naprednjaštvo« nekateri gospodarji s tem, da niso razobesili zastav in sedaj pošiljajo na umazano »Jutro« dopise s podpisom »Več Šmarčanov«. Dobro poznamo te Šmarčane, ki znajo tako lepo dopiso-

vati, lahko bi jih prešteli na prste ene roke. Ti ljudje rešujejo čast šmarske vasi, so pa pod strogim vodstvom dražestne gospodične učiteljice Krišpine. Ta jim »klamfa« dopise za »Naroda« in »Jutro«, oni se pa ponižno podpisujejo, kakor velijo njih gospodična »staraosta«. V običajni njih gostilni jim prireja »dična« gospodična razne zabave. Poslušajte jo »napredni« Šmarčanje in gotovo bo vaša zmaga pri občinskih volitvah! Le posnemajte trgovca Johanna in hodite po svete prav pogosto h gospodični, zakaj od vodje je zmaga odvisna!

d Javorje. Naša župnija spada po večini v občino Šmartno. Ker imajo liberalci v Šmartnem malo zaslonbe za prihodnje občinske volitve, so začeli naše ljudi obiskovati ter jih begati z raznimi lažmi, da bi jih spravili v nasprotstvo s šmartenskim poštenim ljudstvom. Toda vsi njihovi naklepi bodo spodleteli.

d Toplice. Občinske volitve so razveljavljene. Liberalci že begajo okrog polni obljub, krščanstva in skrbi za občino. Kdo ne bi se potil za odborniško čast pri tej vsestranski draginji? Razun tega je pa tajništvo tudi nekaj častnega. Topliški »londrot« je iztaknil srečno misel. Martinova nedelja, najlepša celega liberalnega leta, ta dela stranko. Mož s S. L. S. na jeziku in figo v žepu je oklical 12. t. m. pred cerkvijo shod za popoldan ob dveh. Pozor! Shod S. L. S. in to na Polje k svojemu prijatelju. To je bil krščanski nauk in dušice tako verne! Začetek ljubezen in sprava — nato je žvižgalo po duhovnikih posebno pri krstu vina. O srečna S. L. S. s takimi somišljeniki. Cirilnetodarija, nje odborniki in zagovorniki. Čista stranka svete cerkve — pa le na strehi in zvonikih. Sama naobraženost od mize »Slov. Naroda«, »Jutra«, »Slovenskega Doma«. Gospoda vedno vneta za tiho službo božjo s svojim nagajanjem. Kje ste neki bili 5. t. m., ko je v resnici S. L. S. zborovala s svojim poslancem g. Jarcem? Kjer nastopate vi, vemo, kaj nam je storiti sedaj in kaj na dan volitve, da ne pridete v občinski odbor. Časi, ko je držal vaš lim, so minuli. Mi bomo volili može, ki imajo res srce za občino in tudi za cerkev. Zato hočemo napraviti tudi v občinski pisarni red. Mi smo volili 28 odbornikov, odločujeta naj pa samo dva. Možje volilci! S. L. S. ima večino v deželnem odboru in od nje smemo upati pomoči le, če pridejo pravi naši možje v odbor, ne pa mišjelovci tam po Polju. — Kmečki volilec.

d Kmečka zveza za novomeški okraj prireja prav pridno nedeljo za nedeljo shode. V nedeljo, dne 5. novembra so bili shodi v Toplicah, Valtji vasi in Dol. Sušicah. Vsi trije so bili mnogobrojno obiskani in ljudstvo je izreklo popolno soglasje s politiko naših poslancev in pokazalo, da zaupa popolnoma svojemu državnemu poslancu Evg. Jarcu in njegovim tovarišem. Posebno zanimiv je bil razgovor o živinoreji v Dol. Sušicah. Sploh taki

shodi vzbujajo tudi v dolenskem kmetu zmisel za gospodarski napredek. To se kaže dan za dnevom bolj očitno. Zato — naprej po začeti poti!

d Krško. Občinske doklade so že neznosne! Pa kaj to liberalce briga! Saj kmet rad plača. Za občinsko hišo gre na leto 500 kron, za tri policaje krog 4000 kron in za tajnika blizu 2400 kron! Tudi župan vleče celih 500 kron in liberalni odborniki za vsako sejo po 5 K! Če zmaga kmečka stranka, bo to vse drugače, zato se liberalci tako zelo boje volitev, ki bodo zanje — sodni dan.

d Leskovec pri Krškem. Tudi pri nas vlada draginja. Meso stane kg 80 krajcarjev. Pa ne vselej. Kadar sta dva mesarja, se zniža naenkrat za 20 do 30 krajcarjev. Škoda, da nista vedno dva mesarja.

d Krško. Sokoloreja ne ve, ali naj umre, ali naj še živi. Če umre, mora vsak član plačati za sedmino najmanj po 300 K, če si pa hoče podaljšati življenje, treba napraviti nove dolgove. Liberalni purgarji bi si še radi pomagali s sokolorejo, zavedne kmete je pa že davno sročala pamet in ne grejo več liberalcem na lim.

d Turjak. Gospod Fran Bečaj, kipar iz Cirknice, je popravil v grajski in župni cerkvi na Turjaku glavni oltar in napravil na novo stranskega s kipom svetega Jožefa, katerega je povsem mojstersko izdelal. To delo mladega umetnika povsod toplo priporoča.

d Iz Radeč pri Zidanem mostu. Veliko slovesnost smo obhajali v nedeljo pred praznikom vseh svetnikov. Gospod knezoškof so namreč ta dan pri nas posvetili novo župno cerkev. Vendar je enkrat končano dolgo trudapolno delo. Na mestu, kjer je stala mala, več sto let stara cerkvica, ki je bila premajhna za tako veliko župnijo, se zdaj dviguje ponosna stavba. Bog daj, da bi z novo cerkvijo tudi zavladovala nova gorečnost med nami. — Liberalnemu dopisniku »Slovenskega Naroda« to seveda ni po volji. Zato je napisal dolgovezen članek, v katerem zasramuje Marijino družbo in Orle prav po svoji stari surovi navadi. Ogledal si je tudi skarpo, na kateri stoji nova cerkev. Pravi, da bi se bila skoraj sesula, pa se vendar ni in se tudi ne bo, stala bo še, ko tebe več ne bo. Liberalci bi seveda najrajši vse cerkve podrli, ali pa napravili iz njih gledališča in hleve, kakor že delajo njihovi francoski bratci. O cerkvi le molčite, sicer bomo vprašali gospoda župnika koliko ste dali zanjo. Ali ste zidali vi šolo brez naklade, kakor je zidal gospod župnik cerkev? Cerkev se je zidala s popolnoma prostovoljnimi darovi. — Zdaj so seveda volitve pred vratmi in vam ne dajo spati. Radi bi zopet postavili na noge trhlo liberalno stranko. Ali pa bo še kdo tako neumen, da bo volil može, katere vi priporočate? Bodo mar liberalni gostilničarji, katere ste vi postavili za kandidate, skrbeli za kmeta? In med njimi Gmeiner! In kako predrzno je primerjati viteza Gutmansthal z Nemcem Gmeinerjem. Gutmansthal

podpira s svojim denarjem slovensko občino, Gmeiner pa se redi od slovenskih žuljev.

d Škocijan pri Mokronogu. Silno se jezijo naši liberalci, ker je »Domoljub« povedal, da s cerkvenim denarjem farmanskega grunta plačujejo dolgove za mostove in delajo brvi, pa da so kljub temu še napravili pri občini 1579 kron 18 vin. primanjkljaja. Pri ubožnem zakladu je znašal primanjkljaj 105 kron 81 vin. Pri seji z dne 26. februarja 1911 je župan Činkole sam prosil, da se ves ta primanjkljaj potrdi. Zdaj se pa jezi, če tudi drugi ljudje zvedo. Po mnenju radodarnih liberalcev bi ljudje ne smeli zvedeti, kdo dela nove davke. No, pa če je Činkoletov poelavar P. Durjava zadovoljen in pa Benedičič, potem bo že prav.

d V Vidrki pod Sv. Goro bo dne 17. novembra t. l. premovane telete, prvič v našem kraju, kamor so vabljeni vsi prijatelji umne živinoreje. — Naši državni poslanci so za celo deželo izposlovali državno podporo po suši. Na vsa županstva je prišlo vprašanje glede potrebe krme za prešiče in tudi govejo živino. V naši okolici je zlasti na prisojnih rebrih suša vzela vse. Potreba ni mala.

d Št. Rupert. Ne moremo si kaj, da bi ne odgovorili nekoliko vse časti vrednemu dopisniku »Slovenskega dema«. Rečemo pa, da nas je on spravil v najboljšo voljo s svojim dopisom. Vedno in vedno vpijejo liberalci, da bodo naša mlekarne falirale. Mi, ki stvar bolj poznamo, pa se tega prav nič ne bojimo, ker vemo, da bo prej plačan dolg mlekarne, kakor bodo liberalci resnico govorili. Vpijete, da ima 40.000 kron dolga. Ker že lažete, zakaj pa ne rečete, pol ali pa celo dva milijona dolga. Vsaj pri vaših zadržanih je že navada, da manjka vsaj toliko. Da se pa liberalcem ne bo treba bati, da bi mlekarne falirale, bomo pa poskrbeli, da bodo liberalne lažnjive člane zmetali ven in potem bodo rešeni vse nevarnosti. Sicer pa naj bi liberalci Boga prosili, da mlekarne propade, ker bi jo potem lahko za mal denar kupili; bi jim vsaj ne bilo treba lagati, da imajo svojo, kot takrat, ko se je šlo za podporo naši mlekarni in so lagali na Dunaju, da imajo svojo v Nem. vasi, ki dela, a naša pa je za nič. Žal nam je, da niste dali te svoje mlekarne fotografirati in poslali sliko v muzej. Tako bi se pozni rodovi lahko vedeli, kako znate lagati. Lažete tudi, da, ako zmagamo, bo morala občina prevzeti mlekarne. Ljubi liberalci, ali mislite, da smo mi tako nespametni, da bi mi mlekarne prepustili občini? Naj občina prevzame vašo v Nemški vasi — ki je ni. Mi pa smo ustanovili mlekarne za poštene kmete in jo hočemo sami tudi zanje vzdrževati. Dalje čveka dopisnik »Domoljub« tudi o nekem pismu zaradi železnice. Mi ga le prosimo, da ga objavi. Bomo vsaj videli, kako se je nek višji liberalce za 1000 kron obvezal pritiskati na kmete, da prodajo zemljo za železnico pod ceno. In to imenujete delo

za ljudski blagor? Torej ven s pismom! Da pa ne bodete sleparili s tem pismom, bomo pa že poskrbeli, ker vemo, kje je pismo s podpisom. Omenjate še neko drugo pismo. Ako objavite deset točk, pristavite še enajsto in povejte, da je bilo to pismo na poseben način dobljeno. Morda je bilo ukradeno. To že vemo. Zugate nam tudi s paragrafi. Vedite pa, da ima vsak paragraf dve kljuki, ki se lahko tudi v vas zapno in vas vlečejo v kamro. Le dajte — bode — smrdelo! Pravite tudi, da naj se poskrrijemo. To bi mi ubogali, toda nas je preveč — veliko preveč! — To ste tudi zadnjič svetovali, toda dne 13. julija nas je bilo 201 več. Mi se ne bojimo, ker ne bomo ničesar izgubili. Če bo kdo zgubil, boste vi. — Vidmar je pustil oklicati, da ne mara biti župan. Zupančič pravi, da tudi ne bo. Da pa ne bo Vidmar mislil, da smo se ustrašili, pa povemo celo zgodbo. Liberalci so se dogovorili, da agitirajo za Zupančiča, ta bi potem odstopil in župan bi postal Vidmar. Taka je ta zgodba in če jo Čeh stokrat prekliče, ostane še resnična.

d Št. Rupert. Shod. V nedeljo, dne 5. t. m. sklicala je Slovenska ljudska Stranka shod za svoje pristaše. Naši liberalci pa so sklenili, da shod za vsako ceno preprečijo, zato so se dogovorili, da vderejo v dvorano in tam razsajajo in nam tako shod onemogočijo. Ko je minulo v cerkvi opravilo in so pričeli iti naši ljudje v dvorano mlekarne, prišla sta Pekolj in Zupančič ml. zahtevajoč vstop. Ko se jima pojasni, da je shod samo za naše ljudi, izjavi Zupančič: Garantiram vam, da danes shoda ne boste imeli. Obenem je grozil, da, ako ga ne pustimo na shod, bomo kaznovani. Človeka z akademično izobrazbo moramo le pomilovati, da more biti tako neveden, da ne pozna paragrafov v varstvo shodov. Za tema dvema pa se vsuje še druga liberalna druhal in zahteva s silo vstop. Toda naši možje so se držali kot iz jekla in odbijali vse naslake liberalcev. Borba je trajala nad eno uro in navsezadnje so jo morali liberalci odkuriti. Da pa bodo poznali tudi tisti, ki se niso nedeljskega shoda udeležili, te junake, in obenem kandidate za liberalni občinski odbor, navedemo imena glavnih junakov: Zupančič Franc ml., Pekolj Nace, Glušič Lojze, Jerovšek Jože, Fretlih Jože, Brear Jože ml., Malenšek Anton, Čeh Franc ml., Jurglič iz Lavrice in Marolt iz Trstenika. Poleg teh je bilo še precej drugih razgrajčev, ki so vpiili in tulili kot zverine. Med tem pa se je lepo vršil shod, na katerem sta poročala državni poslanec Hladnik in dež. odbornik dr. Lampe. Navzoči, ki so dvorano popolno napolnili, so govornikom burno pritrdjevali. Dr. Lampe je omenil tudi, kako liberalci lažejo. Za zgled to-le: Oskrbnik grofa Barbo je govoril v neki gostilni, da je deželni odbor zapravil že deset milijonov in sedaj že enajstega pričel in pristavil k temu, da mu je to povedal grof Barbo. Dr. Lampe je rekel na to, da bi oskrbnika, ki misli, da se deset milijonov tako

lahko zapravi, ne trpel na svojem posestvu, ker tak človek ne more o gospodarstvu veliko vedeti. Radovedni smo, kdo si je to laž izmislil? Z navdušenjem so zbrani pritrdjevali dr. Lampe, ko je rekel, da je za naše pristaše teh deset milijonov še nenačetih, **a za liberalce pa so zapravljeni**, da zato ne bodo nič dobili. To je bila odkrita beseda iz ust moža in dr. Lampe je mož, kakršnega liberalci med sabo ne najdejo. — Še nekoliko, kako se skrbi v št. Rupertu za mir. Na shodu je bil nazvoč tudi župan Zupančič. Ko se ga je pozvalo, naj gre delati mir, je rekel neki mož: Kako bo miril, ko je njegov sin med razgrajati. Volilcem šentrupertske občine pa kliče: Ali morete voliti te može, ki so se v nedeljo tako obnašali? Mi rabimo v občinskem odboru može, ne pa zverine. Zato komur je mar korist občine, z nami! Liberalci so prišli nad nas z noži — vrnimo jim to divjaštvo na dan volitve z glasovnicami. Mogoče jih bode pa že paragraf spravil prej pod ključ. Skup pod zastavo Slovenske Ljudske Stranke za blagor ljudstva! Še je čas, kdor hoče biti pameten!

Notranjske novice

Na Brezovici je pri volitvah občinskega odbora zmagala v vseh treh razredih S. L. S. Pred volitvami so liberalci grozili, vpili, kako bodo vse razbili, klicali na pomoč Šiško, Vič, znanejšega liberalca Tribuča je šel eden, ki pa noče biti nikakor liberalec, osebno pomoči moledvat, pa vse ni nič pomagalo. Laži po »Narodu« in »Jutru«, po loški in brezovski županiji, so ljudem odpirale oči in dovedle jih k spoznanju. Vse so imeli vže vrejeno, kje in kedo bo župan. Stari prevžikar Kušar je oživel, postal silno agilen, zopet je hotel zlesti na županski stolec. Njegov sin Iletov fantek, vreden Sokolček, bo pa občinski pisar. Lovil bo ljudi po županiji pa »Jutro« prodajal. Vse je bilo tako lepo napeljeno, vse že tako zagotovo, da so prišli liberalci kar ponosno na volišče. Na dan volitve je »Čahevs« Iletov fantek zlezal na stol, govor držal in povdarjal: Kmet naj bo s kmetom! pred seboj je imel na svoji kandidatni listini pa postajenačelnika. Poslušalci so se mu pa smejali in kazali na njegovega kmeta. Čast pa zavednim Ložanom, ki so prišli volit, kar skupno in peš! Čast tudi zavednim volilcem!

Hrenovice. Pri nas se sedaj mnogo govori o postojnskih volitvah. Saj nas je mnogo, ki imamo tam volivno pravico. Liberalci že begajo za pooblastili. Seveda jih možem, kot so Lav-

renčič in Juvančič, ne damo. Kajne, kako so prijazni postojnski vele-liberalci? Sedaj vedo za nas, ko se gre za volitve. Ko nam je pa treba popraviti pota do gozdov, nas pa ne vidijo. Vsak, ki je morda nevede oddal pooblastilo, naj ga sedaj razveljavi. Ker ima Lavrenčič tudi denar, ponuja tudi tega. Govori se celo o 100 goldinarjih. Torej pozor pred liberalnimi sleparijami! Isto si moramo pa tudi za naše domače volitve dobro zapomniti, da nas ne opeharijo tudi doma.

Studenca pri Postojni. V nedeljo, dne 5. novembra, so trije romarji iz sosednje Planine nabirali pooblastila za bližajočo se občinske volitve. Ker je liberalna stranka na zelo slabem glasu, so se izdajali za pristaše sedanjega župana g. Kovšca. Kolikor je nam znano, je ta pristaš S. L. S. Tako so res tudi nekaj naših volivcev v Strmci preslepili, da so jim dali pooblastila. Ko so ti zvedeli za liberalno zvijačo, so seveda svoja pooblastila preklicali. Med sveto mašo so hodili pa po Studenem. Tu se jim je pa slabše godilo: Imeli so majhno žetev. Studenčani niso tako nepremišljeni, da bi takim ljudem izročali sosednjo Planinsko občino. — Tudi za naše občinske volitve se pripravljamo. Ravno ta dan je imel kaplan postojnski g. Rudolf Kapš govor o novih občinskih volitvah. Pojasnil nam je marsikaj, kako se godi v sedanjem občinskem odboru. Do sedaj so imeli postojnski liberalci vso moč v rokah. Če se jim bo tudi sedaj posrečilo, ne vemo, bomo videli. Ako pritismo okoličani, se vam bo — Postojčanom — slabo godilo. Kjer je večina volivcev, tam naj bo tudi večina odbornikov!

Po zdravniških poročilih se izkazuje **Conirheuman** za najboljše sredstvo proti revmatizmu, protinu in nevralgiji, ki hitro prežene bolečine, zmanjšuje otekline, ozdravlja ter pospešuje gibčnost členkov.

Za kratek čas

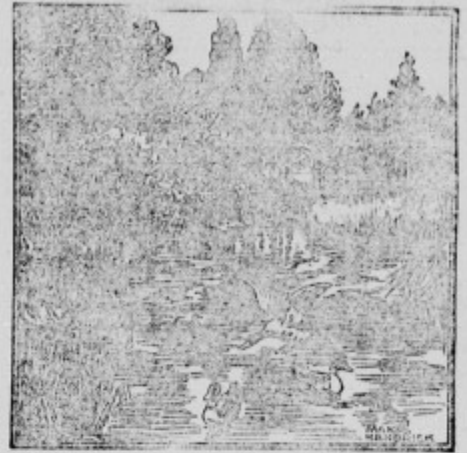
Ljubezen do bližnjega. Mat: »Jožek, to pa ni lepo od tebe, da si v šoli tako zaostal. Lansk leto si mi napravil toliko veselja, ko si bil prvi!« — Jožek: »Naj se pa tudi katera druga mati veseli!«

Zadnji poskus. Kmet občuduje v cirkusu ukročene zverine. Ko je minila predstava, vpraša gospodarja zverinjaka: »Koliko bi koštalo, da bi Vi moje ženo ukrotili?«

Zvit strežaj. »Čemu pa spravljaš smotke v baronove čevlje?« — Strežaj: »Zato, ker bo baron rekel, ki prideva v toplice: Osel, kako pa moreš djati smotke v čevlje, pa jih sam kadil! — in smotke bodo moje.«

Zanesljiv pomoček. Zdravnik blebetavi ženski: »Pokažite jezik!« — Tako, in sedaj ga imejte toliko časa zunaj, da bom nehal govoriti!«

SKRIVALNICA.

Kje je lovec?

Njegova ekszellenca tajni svetnik baron Aleksander pl. Hoyningen Huene v Petrogradu je poslal dvornemu lekarju Feller-ju pismo, v katerem se mu toplo zahvaljuje za pošiljatev pristnega Feller-jevega Fluida. Ta Fellerjev Fluid s znamko »Elsafluid« se dobi samo pri dvornem lekarju **E. V. Feller-ju v Stubici, Elsatrg 16, (Hrvaško).** Glej več v oglasu.

Če kašljate, ste hripavi, zasliženih nahodni, slabi in utrujeni, če vam jed ne diši ali če zapazite te prikazni na članu vaše družine, tedaj gotovo naročite Őrkeny-jev lipov med (sirup), da pravočasno preprečite razširjenje tega zla. Őrkeny-jev lipov med (sirup) je najboljše domače zdravilo. Steklenica za poskušnjo stane 3 K, velika steklenica 5 K, ali 3 steklenice poštine prosto 15 K. Naročite s povzetjem pri glavni zalogi: Hugo Őrkeny, lekarna, Budapešta, Tökölly-út. 28, zaloga 45.

Dober tek! Zdrav želodec imamo in nikakih bolečin in tiščanja v želodcu, odkar rabimo Feller-jeve odvajalne Rhabarbara kroglice z znamko »Elsa-kroglice«. Svetujemo Vam iz lastne izkušnje, poskusite iste, ki pospešuje prebavo in krepe želodec. 6 škatljic franko 4 krone. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa trg 16 (Hrvaško).

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Praga, 8. novembra: 9, 61, 1, 31, 54.
 Gradec, 11. novembra: 6, 5, 37, 47, 8.
 Dunaj, 11. novembra: 47, 41, 57, 51, 55.

Pralni ekstrakt „Ženska hvala“

za namakanje perila.

Najpopolnejše nadomestilo za
bélenje perila.

Najboljši in najzanesljivejši pralni
prašek.

Pralni prašek je zaupljiv predmet.
 Ako hočete Vaše drago perilo ob-
 varovati škode, tedaj se čuvajte pred
 ponaredbami!

Mali oglasi.

Vsaka beseda velja za vsakokrat 10 vinarjev.

Srečanje se:

izurjen kovač za staroupejano kovačijo v več-
 jem kraju. Naslov: Alojzij Martinčič, Dolenja-
 vas p. Cerknici, Notranjsko. 3202

vajenca za čevljarstvo obrt mojster Jož. Krušič,
 Slape, p. D. M. Polje. 3334

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, dne 14. novembra 1911.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena
	K	v		K v
Pšenica	24	—	Živa vaga:	
Rž	18	80	Goveda pitana	88
Ajda	24	30	Teleta težka ..	106
Ječmen	19	60	Teleta mala ..	100
Oves	19	80	Prasici	120
Proso belo	24	—	Koštuni	102
Proso rumeno ..	18	50		
Koruza stara ..	30	80		
Koruza nova ..	20	20		
Lec	16	—		
Grh	28	20		
Leceno seme ..	16	—		
Grašica	22	60		
Domaca detelja ..	161	—		
Gorenjska repa ..	92	—		
Fizol Roničan ..	44	—		
Fizol Prepelcar ..	42	—		
Fizol Mandalon ..	40	—		
Čebula	16	30		
Krompir	9	—		
Zelje veže	7	—		
Zelje kislo brez ..	16	—		
soda	7	70		
Repa sveža	18	—		
Repa kisla brez ..	18	—		
soda	28	—		
Brinje	72	—		
Kumna	64	—		
Orchi	6	20		
Gobe suhe	10	—		
Jezice	6	—		
Zelod	15	—		
Smrekovi storži ..	5	—		
Seno	3	60		
Sl. ma	3	—		
Stelja	3	—		

Opozarjamo na današnjo prilogo
 tvrdke Jos. Mysik v Humpolcu na Če-
 škem. Ta tvrdka je splošno znana zбоk
 svoje solidnosti. Zahtevajte vzorce po
 priloženi naročilnici.

Zanesljiva oseba

kateri koli stanu, se
 laže za povzeto razpo-
 sljivost večje okra-
 je. Letni dohodek do
 500 K. Prodajalna, ka-
 pital opustitev poklica
 ni potrebno. Ponudbe
 s poštino za odgovor
 na RHEIN. METALL-INDU-
 STRIE, d. z o. p. Düsel.
 dorf. Postk zastoni.

Čas je

da zahtevate po dopis-
 nici za bližnji Božič
 moj bogato ilustrovani
 glavni cenik s 4000
 slikami uporabljenih reči
 in danih vseh vrst, za-
 stonj in franko.

C. in kr. dvorni založnik

Jan Konrad
 Brück st. 2766 (Češko).

Zahtevajte vzorce

Barbant, flanel, modno
 blago, opreme

platno, damast, kanfas itd.
 same novosti, razposlila iz-
 vozna tvrdka V. J. Havli-
 ček in brat v Počebra-
 deh na Češkem. Razpo-
 slila tudi franko po povzetju
 1 zavoj 40 metrov raznovrst-
 nih ostankov od polmetra
 in zimskega perila v širo-
 kosti 1 do 8 metrov samo za
 15 kron — Ugodna prilika!
 Izredno ceno! 3208

Pred Božičem

vsak ki se zanima za bo-
 žična darila zahteva po do-
 pisnici moj bogato ilustro-
 vani glavni cenik, ki vse-
 buje veliko izbiro božičnih
 daril, kateri se pošlje za-
 stonj in franko.

C. in kr. dvorni založnik

Jan Konrad
 Brückstev 2764 (Češko).

Zahtevajte zastoni

in franko
 moj veliki ilu-
 strovani cenik z
 nad 4000 podro-
 bami ur, zlat-
 nne srebrne, do-
 grad, izdelan, in
 usnjati, in ma-
 nufaktura, bla-
 ga, orožja itd.
 C. kr. dvor. založ.

JAN KONRAD
 Prva tovarna ur v Brücku
 št. 2725 (Češko).

Prava švicarska ura, ank-rem
 ura, sistem Roskopf K 5—, 8
 kom. K 14—, Registr. Adler-
 Roskopf ura, ank-rem, ura 7 K.
 Prava srebrna ura K 8 40.
 Nikak riziko! Zamenja dovo-
 lena ali denar nazaj!

Brilev za vse K 1'80!
 30 dni na poskušnjo. Isstve.

Brilev tenko brušena z bleda
 koščem držajem v etni, s ka-
 tero se lahko vsak brile.

Brilev za poskušnjo pošt. prosto,
 če se naprej pošlje K 1'80 (tudi
 v znak) s komendi za K 5—,
 6 komadov K 9— (povzet 45 vi-
 narjev več)

Poko na briska priprava
 les, skrinjica z ogledal, z zgornj
 omenj. brilevjo in vsemi bi-
 skimi potrebščin K 5— (pošt.
 posebej). 3251

Velik cenik zastoni in franko.
 Emil Bangert, Heb (Eger),
 razposiljalnica solinskega jek-
 lenega blaga.

Koncertne citre

v najboljši izvrstni po
 najnižjih cenah dobavlja

Jan Konrad

ces. in kr. dvorni zalo-
 žnik, razposiljalnica
 v Brücku št. 27-9, Češko.

Koncertne citre
 po K 15, 18, 25,
 30 in višje. Ni-
 kak riziko! —
 Zamenja dovo-
 lena ali denar
 nazaj. Razpo-
 sljanje po povzetju
 ali naprej plačilo. Bogato
 ilustrovani glav i cen-
 ik z 4000 slikami na
 zahtevo vsakomur za-
 stonj in franko.

Služba cerkvenika in organista

na Jančnem se razpisuje: Nastop 10. decembra t. l.
 3408

Župni urad Janč.

Svet in pomoč

za fiste, ki trpijo

na težkem prebujanju vs. ka vrste, gorčici, t. orni listine,
 zaprtju, močmah v ženski in s i m v zvezi stojišča nar-
 buci, nadjo že 30 let sem priznava pristno

Brady-jeve želodčne kapljice

prej Marijacejske kapljice imenovane. Varujte se ena-
 ko plaščih e ponaredb in popačb in pazite na stran-
 sko varstveno znamko s podpisom C. Brady. Dobiva
 se v vseh lekarnah. Pošiljate v provinco po lekarnarju
 C. Brady, Dunaj, Fleischmarkt 2, 462.

5 steklenice za K 5 00, 2 podvojene steklenice za K 6 00
 franko. 4911

Poslano.

Ponikve pri Dobrépolju. V „Jutru“ z dne
 10. t. m. me neki liberalni dopisnik zelo surovo na-
 pada. Zmerja me s klerikalnim čukom, kateri stra-
 stno agitira za občinske volitve. Da agitiram za
 volitve, ne tajim; toda trdim lahko z mirno vestjo,
 da agitiram za može, o katerih sem prepričan, da
 bodo delovali vedno v korist našemu kmetu. Dalje
 tudi piše, da sem za agitacijo plačan. Toda to je
 grda laž. Jaz v ta namen nisem še nikoli do-
 kakega plačila. Ako pa mi to „Jutro“ dopisnik
 dokaže, potem dobi 100 K nagrade; drugače ga
 imenujem nesramnega lažnika. Sicer te pa, liberalni
 dopisnik, dobro poznam. Gotovo se še spominjaš,
 kako si me pred dvema letoma napadel, radi ne-
 kega članka v „Domoljubu“. — V bodoče na take
 liste kot je „Jutro“, ne bom odgovarjal. Dalje
 tudi ne takim ljudem, kateri brez vsakega povera
 napadajo ljudi našega mišljenja, ter jih zmerja o s
 cestnini roparji. Sedaj se torej poznamo. Ako pa
 še ne bo miru, se o priliki malo bolj natančno
 spogledamo.

Andrej Adamič,
 Ponikve št. 37.

Priporočilo.

3410

Podpisan tem potom priporočam Ivana Zajca,
 kletarja, in kovača Frana Kozarja
 na Viru pri Domžalah

za izdelovanje lepih vozov oziroma koles'je,
 ker sta ga meni napravila in sem z njim po-
 polnoma zadovoljen. — Franc Kutnar,
 Praproče pri Jemenici, (St. Vid pri Zatični).

Posestvo se prodaja

3372

Lepa kmetija, 25 orlov sveta, hiša in hlev v dobrem
 stanju, novoodzidano, se prodaja z živino ali brez nje. Po-
 sejanja 10 mernikov. Oddaljeno je 10 minut od cerkve v
 Vrbi ob jezeru na Koroškem, ravno toliko od Rudolfa.
 — Prodaje tudi planina in njiva na Blejski Dobrni,
 Kranjsko.

Izdelane postelje iz rdečega posteljnega in-
 leta, prav dobro napolnjen.
 Pernica ali diazina 180 cm dolga, 1 1/2 m šir-
 roka K 10—, 12—, 15— in 18—, 2 metra dolga.
 140 cm široka K 13—, 15—, 18—, 21—, 24—, 26—, 28—, 30—
 90 cm dolga, 88 cm široka K 3—, 35— in 4—
 po kakovostni drugi meri. Tridelni modroci iz žime za 120
 posteljo K 27—, boljši K 33—. Pošlila se poštino prosto
 po povzetju od K 10— naprej. Zamenja ali nazaj se v zvezi
 le proti povratni poštini strokov. 335-6
 Benedikt Sachsel, Lobes 910 pri Piznu (Češko).

Pazite na sledeče vrstice.

Vaš poklic

Vas sili, da mnogo sedite.

Vi trpite na zaprtju.

3

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih
 zeli skrbno pripravljeno, tek zbujajoče in pre-
 zdravljajoče pospešujoče in lahko odvajajoče doma-
 zdravilo ki ublaži in odstrani znane naslednje nezmo-
 nosti, slabe diete, prehlajenja in zaprtja, zaprtja,
 n. pr. gorčice, napenjanje, nezmerne tvorbe kislina
 ter krče je dr. Rose balz. m za želo-
 dedec iz lekarn B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi deli emb lažo
 imajo postavno
 deponovano varst. zn. mke

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvor. dobavitelja.

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,
 vogal Neradove ulice. 3119

Če pelti se razposlila vsak dan
 Cela stekl. 2 K, pol stekl. 1 K, Profil naprej vposlji.
 K 130 se pošlje mala steklenica, za K 22— 4 velike
 steklenice, za K 470 2 veliki steklenici za K 22— 4 velike
 steklenice za K 22— 14 vel. steklenice poštino prosto
 in vse postaje avstr.-ogr. mornarstvo.

Zaloga v lekarnah avstr.-ogr. — V Ljubljani: Rih-
 Sušnik, Dr. G. Piccoli, Jos. Čizmar.

Poslano.

Iz Klanca pri Vačah. Podpisana vprašam Tebe Marija Juvančič, podomače Ježovka: 1. kedaj sem pričala čez Tvojega sina Franceta pri vakleni obravnavi v Ljubljani ki se je vršila 25. pretečenega meseca; 2. kedaj sem v „Domoljub“ dopisovala. Ako mi v teku štirinajstih dni v pričo dveh verodostojnih prič ne prekličeš teh dveh laži v našem društvu ali v naši hiši, bom sodnijsko postopala. V rokah imam Tvoje pismo in tudi priče. Ako mi pa dokažeš prvo ali drugo gori navedeno laž z omenjenimi pričami, plačam ti za vsako do danes pisano besedo v Domoljub 20 kron., kakor tudi za pričevanje čez Tvojega sina, torej 400 kron! Resnica naj dela!

Jožeta Pirc

predsednica ženskega odseka k. sl. izobraževal. dr. na Vačah.

Konji

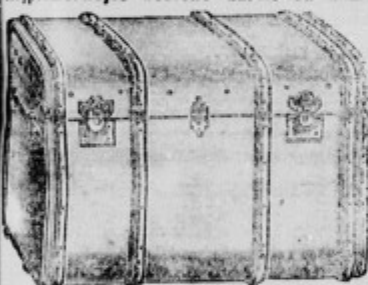

ohranijo tudi po zimi na zdrslj (gladkih) potih svojo popolno zmožnost z **Leonhardt-ovimi**

izvirnimi H-ozobci z znakmo

Izvirni H-ozobci so že dolgo preizkušeni in pri uporabi najcenejši. 3370

Najprimernejše božično darilo za dame in gospode.

Kavčigi, torbice, usnjeno blago z ali pa brez orgrave.

Spe izl. tovarna **Jožef Winkler & sinovi Dunaj, I.** **Himmelpfort-gasse 7.**

Illustriran da iz za t. in goštarce pros. Postavno zav.

Božična priloznost. Hitra razpošiljatev.

Le pri uporabi od leta 1886 siljajno pohvaljenega, z znakmo

„Seehund“

zakonito zajemčue

2633

gumiran masti za čevlje

postanejo

čevlji

repromočni, zelo trpežni, miški in sposobni za isčnenje. Izborna tudi za preproge za vozove, konjske oprave, gonilna termena itd. — Ljubi se povsod v škafih na 50 vin in svetlih posodah. Kjer ne pri samozastopstvu **J. Lorenz & Co.** **Reo na Češtem in Böhme & L. renz, Chemnitz, Saška.** — Sodba se vidi: **Postajte mi 4 skafle vaše izvirne „gumiran“ masti.** — P. Olang, Tirolskoj 14. decembra 1904. — D. Schmarf, breki nadzornik.

Podružnica Franc Dolenz, Kranj

prilporeča tvo o bogato zalogo vsakovrstne železnine. **Prilpazna postrežba.** Cene jako nizke.

Sprejme se krepak mladenič

od starosti 14—16 let poštenih staršev, kateri ima veselje do kolarske obrti. **Fran Korbič, kolar.** **Škofjaloka.** 3395

Ne verujte

da zlo samo od sebe mine. Če ste bolni, morate takoj pomoči iskati, ker je kašelj, prsni ol, zasliženje, hripavost, slabost, če vam jed ne diši ali če se ponoči potite, večkrat znamenje hude bolezni. Če se prikažejo taki znaki, tedaj ne čakajte, temveč naročite Orkenyjev lipo med, ki lajša kašelj, ustavlja bruhanje krvi, izvrstno topi slino, odpravi nočno potenje, izboljša tek, zviša telesno težo, olajša dihanje, odpravi pomanjkanje spanja in prepreči razširjenje večjega zla. Če si naročite steklenico za poskušnjo za 3 krone ali 5 kron, tedaj naslovite Vaše pismo ali nakaznico na Hugon Orkeny, lekarna, Budapešta, Thököly-út 28. Zaloga 45. 3272

Platnina in bombaževina po najnižjih eksportnih cenah.

Št. B14. Konradovo platno, močno, debelino domaće platno, 76 cm široko, 1/2 kosa 1 1/2 m dol. K 75.—. Cel kos 23 m dol. K 119.50. Širše platno v boljši kakovosti kos 23 m dol. K 14.50, 16.50, 17.50. — Št. S1. Shirting srednje debele niti, 84 cm širok, kos 20 m dol. K 15.—. Isti boljše kakov. K 17.50, 19.—, 22.50. Št. C5 Sifon, srednje močan, 82 cm šir. kos 10 m dol. K 15.50, finejša kakovost K 16.50. Pošilja se po povzetju ali naprej plačilu.

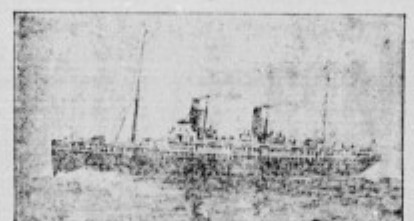
JAN KONRAD,

c. kr. dvorni založnik v Brdru 2744 Češko.

Deležni ilustr. glavni cenik z nad 4000 slikami na zahtevo zastoj in franko.

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

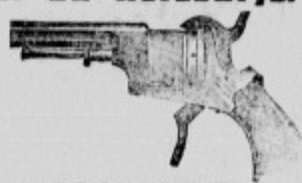

Edino pri **ED. ŠMARD**, polovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 dobiš veljavne vozne liste (šifkarte) za francosko linijo čez Havre v New-York in iz Amerike nazaj v domovino.

Voljeno blago in prilant 23 ženske oblike razpošilja najceneje zagotovljena razpošiljica **R. Sternec v Celju** Vroci zastoj.

Samokresi za kolesarje.

Št. 112 sistem z ob robu se vžigajočimi patroni, zelo priljubljen model, napravljen za 6 strelcev, je svetlo poliran z oreh. držajem, odpiranje in zapiranje z vžigalnikom, 12 cm dolg, K 8.—. Samokresni ob robu se vžigajoči patroni št. 500 „00 kosov K 3.15. Nikak riziko! Zamenjena dovoljena ali denar nazaj! Največja zaloga vseh vrst orožja v moj in glavnem ceniku z 400 s. t., katerega na zahtevo pošljem vsakemu zastoj in pošta ne prosto. Razpošiljanje proti povzetju. C. in kr. **JAN KONRAD** Brdru št. 2753, dvorni založnik (Česko)

Vi najdete

lajšavo svojih bolečin, ki jih imate vsled revmatizma, protina ali nevralgije, če rabite izkušeno ter zdravniško priporočeno sredstvo

CONTRHEUMAN

besedni znak za (mentol, saliciliziran) konstantev izvleček ki je vedno zanesljivo sredstvo

ki za hitro pomiritev in ozdravljenje, za splahnitev oteklin in zopetno pridobitev pregibnosti členkov in odstranitev utripanja učinkuje presenetljivo, zanesljivo za vribavanje, masažo ali obkladke. 1 pušica 1 krono.

Izdelovalnica in glavna zaloga v **lekarni B. FRAGNER-ja** c. kr. dvornega dobavitelja, **PRAGA III., št. 203.**

Pri naprej plačilu K 1.50 se pošlje 1 pušica franko

„ „ „ 5.— „ „ 5 „ „ „ 9.— „ „ 10 „ „ „

Pozor na ime izdelka in izdelovalca! **ZALOGA V LEKARNAH.**

V Ljubljani: Rih. Sušnik, Jos. Čizmač, dr. G. Piccoli. 3117

Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani

(deželni dvorec) opozarja p. n. vinske kupce na svojo veliko zalogo priznane izbornih, pristnih kranjskih vin. Poleg namiznih vin navadne in boljše vrste ima tudi čistovrstna vina kakor: zelen, burgundec, rulandec, karmenec, rizling i. t. d. na prodaj. — Oddaja se od 56 litrov naprej. — Postrežba točna in solidna, cene nizke. — Zahtevajte cenike! — O kakovosti zadruginih vin se vsakdo lahko prepriča pri javnih vinskih poskušnjah, katere se vršijo redno vsaki četrtek od 4. ure popoldne do 9. ure zvečer v pokuševalni kleti v Ljubljani pod kavarano „Evropa“. Zadruga posreduje tudi brezplačno nakup vina direktno od producentov. Resnim kupcem so naslovi in zelo ugodne ponudbe vin od najboljših kranjskih vinogradnikov brezplačno na razpolago. 3343

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Herbabny-jev podfosfornato-kisli

Apneno-železni sirup

Ta je že 42 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen prsti sirup. Odstranjuje sluz, pomiljuje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je lahorno sredstvo za tvoritev krvi in kosti.

Cena steklenici K 2-20, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev:

Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabny-jev naslednik).

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Raki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikoveu in Volšperku. 3249

Varstveno zavarovan.

PUR ODAL.

Jod sarsaparilla izdelek čisti kri, pospešuje prebavo, lajša krče, kakor tudi nervozne boleti. Posvodi tam, koder se jod ali sarsaparilla izdelek predpisuje, se uporablja z najboljšim uspehom.

Cena steklenici K 2-20, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

DUNAJ VII./1.,

Kaiserstrasse 73-75.

Tovarna strešnikov **F. P. VIDIC & KOMP. Ljubljana**
ponudi v vsaki poljubni množini pravilno žgani

navadni strešnik

stare oblike :

in patent. dvojno zarežani

strešnik-zakrivač

sistem „Marzola“

782

Na željo pošljemo takoj vzorce in popise.

H. SUTTNER, Ljubljana 1, Mestni trg štey. 25

Moja

št. 410 nikel Roskopf
jako dobro idoča, samo K 4-10,
št. 500 z sekund. kazalcem K 5-50
Dve leti garancije.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Tovarniška znamka

„IKO“

Vsak čitatelj tega časopisa dobi
zastonj in poštne prosto moj
bogati cenik od ur, zlatnine in
srebrnine. - Pišite še danes eno
dopisnico za 5 vinarjev na tvrdko

H. SUTTNER, Ljubljana 1.